

Näringsutskottets betänkande 2019/20:NU1

Utgiftsområde 24 Näringsliv

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om anslag för 2020 inom utgiftsområde 24, som uppgår till ca 7,3 miljarder kronor. Därmed avstyrker utskottet de alternativa budgetförslag som förts fram i motioner. Utskottet tillstyrker också regeringens förslag om dels vissa bemyndiganden om ekonomiska åtaganden, dels Visit Sweden.

Därtill föreslår utskottet ett tillkännagivande till regeringen om målet och resultatredovisningens utformning för området Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande. Tillkännagivandet baseras delvis på ett motionsyrkande.

I betänkandet finns fem särskilda yttranden (M, SD, V, KD). Ledamöterna från Moderaterna, Sverigedemokraterna, Vänsterpartiet och Kristdemokraterna avstår från ställningstaganden när det gäller anslagsbeslutet och redovisar i stället sina överväganden i särskilda yttranden.

Behandlade förslag

Proposition 2019/20:1 utgiftsområde 24 Näringsliv.

Fem yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2019/20.

Ett motionsyrkande från en följdmotion som lämnats med anledning av regeringens skrivelse 2018/19:135 Riksrevisionens rapport om regionala exportcentrum.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning.....	5
Bakgrund	5
Rambeslutsprocessen	5
Uppföljning av regeringens resultatredovisning	5
Betänkandets disposition	6
Utskottets överväganden	7
Regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 24	7
Inledning	7
Propositionen	7
Motionen.....	10
Vissa kompletterande uppgifter	11
Utskottets ställningstagande.....	12
Statens budget inom utgiftsområde 24	16
Inledning	16
Propositionen	17
Motionerna.....	29
Vissa kompletterande uppgifter	33
Utskottets ställningstagande.....	34
V.S. Visit Sweden AB.....	38
Propositionen	38
Utskottets ställningstagande.....	39
Särskilda yttranden	41
1. Statens budget inom utgiftsområde 24, punkt 2 (M)	41
2. Statens budget inom utgiftsområde 24, punkt 2 (SD).....	42
3. Statens budget inom utgiftsområde 24, punkt 2 (V)	45
4. Statens budget inom utgiftsområde 24, punkt 2 (KD)	47
5. V.S. Visit Sweden AB, punkt 3 (M, SD, KD)	49
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	50
Propositionen	50
Motion väckt med anledning av skrivelse 2018/19:135	51
Motioner från allmänna motionstiden 2019/20	51
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens och motionärernas anslagsförslag	52
<i>Bilaga 3</i>	
Regeringens förslag till beställningsbemyndiganden.....	54
<i>Tabell</i>	
Tabell Regeringens och motionärernas förslag till utgiftsnivåer för utgiftsområde 24 Näringsliv	16

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande

Riksdagen ställer sig bakom det utskottet anför om målet och resultatredovisningens utformning för området Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:3115 av Lars Hjälmered m.fl. (M, KD, C, L) yrkande 1.

2. Statens budget inom utgiftsområde 24

a) Anslagen för 2020

Riksdagen anvisar anslagen för 2020 inom utgiftsområde 24 enligt regeringens förslag.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2019/20:1 utgiftsområde 24 punkt 9 och avslår motionerna

2019/20:2637 av Tobias Andersson m.fl. (SD),

2019/20:3020 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V),

2019/20:3294 av Lars Hjälmered m.fl. (M) yrkandena 1 och 2 samt

2019/20:3335 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 22.

b) Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Riksdagen bemyndigar regeringen att

1. under 2020 för anslaget 1:17 Kapitalinsatser i statligt ägda företag besluta om kapitaltillskott på högst 75 000 000 kronor till Apotek Produktion & Laboratorier AB,

2. under 2020 ställa ut kreditgarantier för exportkrediter som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 450 000 000 000 kronor,

3. under 2020 ställa ut kreditgarantier för investeringar som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 10 000 000 000 kronor,

4. för 2020 besluta att Aktiebolaget Svensk Exportkredit får ta upp lån i Riksgäldskontoret för systemet med statsstödda exportkrediter som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 125 000 000 000 kronor,

5. under 2020 förvärva aktier i Instrument in Support of Trade Exchanges (Instex) till ett belopp om högst 3 000 000 kronor,

6. under 2020 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som regeringen föreslår.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2019/20:1 utgiftsområde 24 punkterna 4–8 och 10.

3. V.S. Visit Sweden AB

1. Riksdagen bemyndigar regeringen att

a) förvärva Svensk Turism Aktiebolags aktier i V.S. Visit Sweden AB och som likvid för förvärvet erlægga noll kronor,

b) vidta de åtgärder som i övrigt krävs för att genomföra transaktionen enligt punkt 1a.

2. Riksdagen godkänner att V.S. Visit Sweden AB:s uppdrag förtydligas i enlighet med regeringens förslag.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2019/20:1 utgiftsområde 24 punkterna 1–3.

Stockholm den 5 december 2019

På näringsutskottets vägnar

Lars Hjälmered

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Lars Hjälmered (M)*, Helene Hellmark Knutsson (S), Mattias Jonsson (S), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M)*, Mattias Bäckström Johansson (SD)*, Monica Haider (S), Helena Lindahl (C), Birger Lahti (V)*, Lotta Olsson (M)*, Tobias Andersson (SD)*, Mathias Tegnér (S), Camilla Brodin (KD)*, Åsa Eriksson (S), Arman Teimouri (L), Eric Palmqvist (SD)*, Peter Helander (C) och Amanda Palmstierna (MP).

* Avstår från ställningstagande under punkt 2, se särskilda yttranden.

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta ärende behandlas regeringens budgetproposition 2019/20:1 i de delar som gäller utgiftsområde 24 Näringsliv, fem motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2019/20 och ett motionsyrkande väckt med anledning av skrivelse 2018/19:135 Riksrevisionens rapport om regionala exportcentrum. Regeringens förslag till riksdagsbeslut och motionsförslagen finns i bilaga 1.

I bilaga 2 finns en sammanställning av regeringens förslag till anslag för 2020 och de avvikelser från dessa som företrädarna för Moderaterna, Sverigedemokraterna, Vänsterpartiet och Kristdemokraterna föreslår i sina respektive anslagsmotioner. I bilaga 3 finns en sammanställning av regeringens förslag till beställningsbemyndiganden för 2020.

Bakgrund

Rambeslutsprocessen

Budgetprocessen innebär bl.a. att riksdagen i ett första steg genom *ett* beslut fastställer en utgiftsram för varje utgiftsområde. Utgiftsramen anger det belopp som utgiftsområdets anslag högst får uppgå till (11 kap. 18 § tredje stycket riksdagsordningen).

Riksdagen har bifallit regeringens förslag och bestämt utgiftsramen för 2020 för utgiftsområde 24 Näringsliv till 7 263 863 000 kronor (prop. 2019/20:1, bet. 2019/20:FiU1, rskr. 2019/20:59). I detta betänkande föreslår näringsutskottet för riksdagen hur anslagen för utgiftsområdet ska fördelas inom utgiftsområdesramen. Riksdagens ställningstagande till anslag för utgiftsområdet ska göras genom *ett* beslut (11 kap. 18 § fjärde stycket riksdagsordningen).

Uppföljning av regeringens resultatredovisning

Enligt 10 kap. 3 § budgetlagen (2011:203) ska regeringen i budgetpropositionen lämna en redovisning av de resultat som har uppnåtts i verksamheten i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat.

I utskottens uppgifter ingår att följa upp och utvärdera riksdagsbeslut (4 kap. 8 § regeringsformen). Som en del i utskottens uppföljning ingår att behandla den resultatinformation som regeringen presenterar. Riksdagen har beslutat om riktlinjer för bl.a. den löpande uppföljningen av regeringens resultatredovisning (framst. 2005/06:RS3, bet. 2005/06:KU21, rskr. 2005/06:333–335). Av riktlinjerna framgår att riksdagen beställer och tar emot information om resultatet av statens verksamhet.

Utskottet granskar mot den bakgrunden regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 24 i budgetpropositionen. Granskningen är ett underlag för utskottets behandling av budgetpropositionen och för den fortsatta mål- och resultatdialogen med regeringen.

Betänkandets disposition

Betänkandet har disponerats så att regeringens resultatredovisning behandlas först. Sedan behandlar utskottet regeringens förslag i budgetpropositionen och de motionsförslag som gäller anslag och bemyndiganden inom utgiftsområde 24. Slutligen behandlas regeringens förslag om V.S. Visit Sweden AB (Visit Sweden).

Utskottets överväganden

Regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 24

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen tillkännager för regeringen att den bör dels utveckla en tydligare resultatredovisning för området Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande, dels senast i budgetpropositionen för 2021 återkomma med ett förslag till riksdagen om ett mål för området Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande.

Inledning

Näringsutskottet har sedan 2015 kontinuerligt följt upp regeringens resultatredovisning i budgetpropositionen, utgiftsområdena 19 Regional tillväxt, 21 Energi och 24 Näringsliv. Uppföljningen 2015 omfattade i första hand en översiktlig genomgång och analys av de mål och indikatorer som används inom respektive utgiftsområde. Därutöver undersöktes resultatredovisningens struktur och förhållandet mellan mål, indikatorer och vissa resultat. Efterföljande år har utskottet följt upp i vilken utsträckning regeringen har beaktat och tillgodosett de synpunkter utskottet har haft på resultatredovisningen. Hösten 2017 genomfördes därutöver en närmare uppföljning av ett anslag per utgiftsområde. Utskottets senaste iakttagelser och bedömningar redovisas i utskottets budgetbetänkanden för respektive utgiftsområde (bet. 2018/19:NU1, bet. 2018/19:NU2 och bet. 2018/19:NU3).

Utskottets grupp för uppföljning och utvärdering har under dessa år även fört en dialog med berörda statssekreterare om regeringens resultatredovisning.

Propositionen

Målet för utgiftsområde 24

Utgiftsområde 24 Näringsliv har inget övergripande mål. I stället finns ett mål för näringspolitiken, som är antaget av riksdagen, och ett mål för politiken för utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande, som är fastställt av regeringen.

Målet för näringspolitiken är att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag (prop. 2014/15:1 utg.omr. 24 avsnitt 2.4, bet. 2014/15:NU1, rskr. 2014/15:68).

Vidare redogör regeringen inledningsvis i propositionen för den årligt återkommande dialogen med utskottet och utskottets synpunkter i samband med beredningen av budgetpropositionen för 2018 och 2019 (bet.

2017/18:NU1, bet. 2018/19:NU1). Med hänvisning till denna dialog anger regeringen att den för att ytterligare tydliggöra sambanden och öka möjligheterna att följa resultat presenterar tre delmål som resultatredovisningen kommer att redovisas under. De tre delmålen är

- stärkta förutsättningar för innovation och förnyelse
- stärkt entreprenörskap för ett dynamiskt och diversifierat näringsliv
- ramvillkor och välfungerande marknader som stärker företags konkurrenskraft.

Därutöver redogörs även för att näringspolitiska insatser, likt insatser inom övriga politikområden, ska bidra till genomförandet av Agenda 2030 och uppnå målen i EU:s gemensamma strategi för tillväxt och sysselsättning.

Det kan noteras att regeringen i propositionen inte gör en samlad bedömning av om insatserna bidrar till målet för näringspolitiken.

Vad gäller området Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande anges under rubriken Mål för utgiftsområdet i budgetpropositionen (med hänvisning till prop. 2008/09:1 utg.omr. 24, bet. 2008/09:NU1 och rskr. 2008/09:98) att målen för utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande är

- högsta möjliga grad av frihandel
- en effektiv inre marknad och en öppen handelspolitik i EU
- ett förstärkt multilateralt handelssystem inom Världshandelsorganisationen (WTO)
- ökande handelsutbyte mellan Sverige och världen
- ökade utländska investeringar i Sverige.

I avsnittet Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande återges målen enligt ovan, och regeringen anför vidare att målen presenterades i budgetpropositionen för 2009 med hänvisning till samma referenser. Här anger regeringen även att den vill främja en fri och rättvis handel.

Under rubriken Resultatredovisning presenteras även målen för regeringens exportstrategi. Regeringen anger att dessa mål står i samklang med målet för hela politikområdet.

Indikatorer och andra bedömningsgrunder

Vad gäller området Näringspolitik anger regeringen att det för att åstadkomma en stärkt konkurrenskraft behövs insatser inom ett stort antal politikområden och att det även beror på utvecklingen i omvärlden hur konkurrenskraften utvecklas. Vidare anger regeringen att eftersom konkurrenskraft innehåller många olika aspekter kan den också mätas på många olika sätt.

När det gäller de indikatorer som redovisas i propositionen konstaterar regeringen att indikatorerna inte täcker in alla verksamheter inom området men att de indikatorer som valts bedöms ge tillräcklig information för att kunna göra generella bedömningar av utvecklingen.

Regeringen redogör i en tabell för vilka indikatorer som kopplar till det riksdagsbundna målet för näringspolitiken och för de indikatorer som kopplar till regeringens tre delmål (prop. 2019/20:1 utg.omr. 24 tabell 3.3 s. 21).

De indikatorer som kopplar till målet för näringspolitiken och som anges i tabellen är Sveriges konkurrenskraft jämfört med omvärlden och Svenska företags konkurrenskraft på exportmarknader. Regeringen redovisar därefter i löptexten indikatorerna Relativ enhetsarbetskostnad per producerad enhet och Exportförmåga som övergripande mått på konkurrenskraften i det svenska näringslivet. Regeringen förklarar kortfattat de två indikatorerna och problematiserar indikatorernas utveckling de senaste åren.

Vidare redovisar regeringen uppgifter vars syfte är att ge en allmän bild av utvecklingen i näringslivet. Bland annat nämns antalet sysselsatta i näringslivet, förädlingsvärdet i näringslivet och antalet arbetade arbetstimmar i näringslivet.

Därefter redogör regeringen i löptexten för de indikatorer som kopplar till de tre tidigare nämnda delmålen och som även tidigare angetts i tabellen. Regeringen anger att indikatorerna avser att spegla insatser som genomförts inom utgiftsområde 24 för att bidra till det näringspolitiska målet. I tre avsnitt redovisar sedan regeringen omfattningen av vart och ett av de tre delmålen, syftet med åtgärder som genomförs inom ramen för de tre delmålen samt vilka indikatorer som är kopplade till att följa utvecklingen inom ramen för respektive delmål. Regeringen motiverar till stora delar valet av indikatorer och avslutar genomgången av de aktuella indikatorerna med att sammanfatta utvecklingen under respektive delmål.

Vad gäller området Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande framgår i resultatredovisningen att de indikatorer och bedömningsgrunder som används för att följa upp måluppfyllelsen framför allt bygger på statistik och rapporter från myndigheter och andra organisationer. I avsnittet Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande finns ett stort antal indikatorer och bedömningsgrunder. Indikatorerna är både på makronivå (utvecklingen av export) och på mikronivå (t.ex. besvarade förfrågningar och besök på webbplatser). Inom exportfrämjandet finns indikatorer för att följa upp målen för exportstrategin, det statliga exportfrämjandeuppdraget till Business Sweden och främjandet av projektexport och internationell upphandling. Resultatindikatorerna för investeringsfrämjandet följer det statliga uppdraget på området till Business Sweden. Vidare finns indikatorer för att redovisa resultaten av exportfinansieringen för Exportkreditnämnden och Svensk Exportkredit. Därutöver finns indikatorer och bedömningsgrunder för att följa upp målet om en effektiv inre marknad och kriterier för att redovisa resultat inom internationell handelspolitik.

När det gäller indikatorer och bedömningsgrunder för investeringsfrämjandet har det skett en förändring i förhållande till föregående år och tre indikatorer har tagits bort. Regeringen berör inte förändringen. I övrigt förekommer inga förändringar i jämförelse med föregående år.

Resultatredovisningen

När det gäller området Näringspolitik följer resultatredovisningen i stort föregående års struktur. Regeringen redovisar resultatet av statliga insatser och åtgärder under de tre avsnitten Stärkta förutsättningar för innovation och förnyelse, Stärkt entreprenörskap för ett dynamiskt och diversifierat näringsliv samt Ramvillkor och välfungerande marknader som stärker företags konkurrenskraft, vilka är regeringens tre delmål. Inledningsvis i varje avsnitt framför regeringen varför statliga insatser utförs samt vilka myndigheter och offentliga aktörer som är centrala för de insatser som genomförs inom ramen för delmålet. I de tre avsnitten redovisar regeringen sedan de strategier, myndighetsuppdrag, utredningar och övriga insatser som genomförts eller som pågår. I vissa fall anger regeringen att de genomförda insatserna har utvärderats. Därtill varierar det huruvida regeringen anger från vilket anslag de anvisade medlen för en insats har tilldelats.

Resultatredovisningen för området Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande följer även den i stort sett samma struktur som föregående år. Regeringen redovisar resultatet av statliga insatser och åtgärder under avsnitten Exportfrämjande, Investeringsfrämjande, Exportfinansiering, EU:s inre marknad, Internationell handelspolitik och Myndigheter och andra aktörer. Flera av avsnitten inleds med några inledande ord om verksamheten och därefter presenteras indikatorer och andra bedömningsgrunder som regeringen använder för att följa upp verksamheten. Utfallet för vissa av dessa redovisas därefter under avsnittet Resultat. För flera av de angivna indikatorerna saknas således en redovisning. Samtidigt förekommer en redovisning av andra indikatorer som inte tidigare omnämnts. Resultatredovisningen innehåller framför allt en redogörelse av insatser och resultat i form av prestationer. Det förekommer dock indikatorer som mäter företagets bedömningar, och för småföretagsprogrammet redovisas en jämförande studie där man bl.a. jämfört tillväxttakt och överlevnadsgrad med en kontrollgrupp. Det förekommer att regeringen redovisar resultat under rubriken Analys och slutsatser som avslutar varje avsnitt.

Motionen

I kommittémotion 2018/19:3115 av Lars Hjalmered m.fl. (M, KD, C, L) anförs att resultatredovisningen i budgetpropositionerna när det gäller exportfrämjande inte motsvarar de förväntningar som riksdagen tidigare uttryckt inom politikområdet. Motionärerna anför att utskottet vid tre tillfällen (bet. 2015/16:NU1, 2016/17:NU1 och 2017/18:NU1) har efterlyst tydlighet från regeringen angående redovisningen av resultat i budgetpropositionerna när det gäller exportfrämjande. Bland annat framhålls i motionen att utskottet konstaterat att det i stor utsträckning saknas en tydlig redovisning av hur resultatet av utförda insatser och åtgärder bidrar till att uppnå de mål som beslutats. I motionen föreslås därför ett tillkännagivande om att regeringen ska

utveckla en tydligare resultatredovisning när det gäller exportfrämjandet (yrkande 1).

Vissa kompletterande uppgifter

Riksdagens beslut om målet för utgiftsområde 24

Som framgår ovan beslutade riksdagen om ett nytt mål för utgiftsområde 24 i samband med beredningen av budgetpropositionen för 2009 (prop. 2008/09:1 utg.omr. 24, bet. 2008/09:NU1, rskr. 2008/09:98). Av den aktuella riksdagsskrivelsen framgår att riksdagen beslutade i enlighet med näringsutskottets förslag i betänkande 2008/09:NU1. Utskottets förslag var att riksdagen skulle godkänna det mål för näringspolitiken som regeringen föreslog och att de då gällande målen för politikområdena Näringspolitik och Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande skulle upphöra att gälla. Anledningen till regeringens förslag var att indelningen i politikområden och i förekommande fall verksamhetsområden inte längre skulle gälla.

Som skäl för förslaget att målet för utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande skulle uppgöra att gälla anförde regeringen följande:

Som regeringen aviserade i 2008 års ekonomiska vårproposition (prop. 2007/08:100, avsnitt 4.4.4) och som närmare utvecklas i denna proposition (avsnitt 10.4.1, volym 1) utgår den enhetliga verksamhetsstrukturen. Det innebär att utgiftsområden inte kommer att indelas i politikområden och i förekommande fall inte heller i verksamhetsområden.

Mot denna bakgrund bör målet för politikområdet Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande upphävas.

Därutöver anförde regeringen följande om redovisningen av verksamheten:

Regeringen avser att i fortsättningen redovisa denna verksamhet mot följande mål: Högsta möjliga grad av frihandel, en effektiv inre marknad och en öppen handelspolitik i EU, ett förstärkt multilateralt handelssystem inom Världshandelsorganisationen (WTO), ökande handelsutbyte mellan Sverige och världen samt ökade utländska investeringar i Sverige.

Om mål och resultatredovisningen i budgetlagen

Enligt 10 kap. 3 § i budgetlagen (2011:203) ska regeringen i budgetpropositionen lämna en redovisning av de resultat som uppnåtts i verksamheten i förhållande till de mål som riksdagen beslutat. Redovisningen ska vara anpassad till utgiftsområdena.

Av förarbetena (prop. 2010/11:40) framgår att riksdagen vid upprepade tillfällen uttalat att de viktigaste politiska målen inom respektive utgiftsområde ska beslutas av riksdagen. Regeringen framhöll att den ansåg att det var naturligt och önskvärt att den politiska viljeinriktningen och de politiska prioriteringarna formuleras i termer av mål och att dessa mål bör underställas riksdagen för beslut. Regeringen fastställde vidare att det i budgetpropositionen bör ingå mål för alla utgiftsområden som är beslutade av riksdagen.

Utskottets ställningstagande

Inledning

Utskottet redovisar sina bedömningar och sitt ställningstagande under följande rubriker

- Övergripande om utgiftsområdet
- Näringspolitik
- Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande

Övergripande om utgiftsområdet

Utskottet vill inledningsvis, och i likhet med vad det gjort tidigare år, framhålla betydelsen av att resultatredovisningen i budgetpropositionen är klar och tydlig eftersom denna är ett viktigt underlag för riksdagens beredning av statens budget. Enligt utskottets uppfattning bör resultatredovisningen utformas på ett sådant sätt att den bidrar till en ökad förståelse för hur statliga anslagsmedel används och vilka resultat de olika insatserna får. Sedan flera år tillbaka pågår en dialog mellan riksdagen och regeringen om utvecklingen av den ekonomiska styrningen och om hur regeringens resultatredovisning till riksdagen kan utvecklas. Enligt utskottets uppfattning är denna dialog betydelsefull.

Utskottet vill även betona att den uppföljning som gjorts av resultatredovisningen i budgetpropositionen för 2020 primärt haft fokus på i vilken utsträckning regeringen har beaktat och tillgodosett de synpunkter utskottet tidigare har haft på resultatredovisningen.

Utskottet har de senaste åren konstaterat att strukturen mellan två områdena Näringspolitik och Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande skiljer sig åt samt att det trots utskottets påpekande inte tagits några steg mot en mer enhetlig struktur. Utskottet kan även detta år konstatera att denna iakttagelse fortfarande är giltig och samtidigt påtala att det är utskottets uppfattning att en mer enhetlig struktur är eftersträvansvärd.

Näringspolitik

När det gäller området Näringspolitik vill utskottet framhålla att den dialog som pågår mellan riksdag och regering på flera sätt har bidragit till att utveckla och förbättra den resultatredovisning som lämnas i budgetpropositionen. Utskottet anser även att det är positivt att regeringen refererar till utskottets iakttagelser i föregående års betänkande och att regeringen fortsätter att utveckla resultatredovisningen för att bidra till en ökad förståelse för hur statliga anslagsmedel används och vilka resultat de får.

Utskottet välkomnar att regeringen med införandet av delmål har fortsatt att utveckla strukturen och redogörelsen inom avsnittet Näringspolitik för att tydliggöra sambanden mellan mål, indikatorer och resultat. När det gäller de tre nya delmålen efterfrågar dock utskottet ett förtydligande av regeringen om hur dessa delmål kopplar till näringspolitikens mål.

Utskottet kan konstatera att regeringen tidigare redovisat en samlad bedömning av om de näringspolitiska insatserna bidragit till att uppnå det mål som riksdagen har beslutat för näringspolitiken och att denna samlade bedömning inte lämnades i förra årets budgetproposition som beslutades av en övergångsregering. Utskottet kan konstatera att regeringen inte heller detta år lämnar en sådan bedömning. Utskottet ser det dock som önskvärt att regeringen fortsättningsvis redovisar en samlad bedömning av de näringspolitiska insatserna i förhållande till målet.

Utskottet ser även gärna att regeringen tydliggör hur indikatorerna för det riksdagsbundna målet som anges i tabellen (Sveriges konkurrenskraft jämfört med omvärlden och Svenska företags konkurrenskraft på exportmarknader) kopplar till de indikatorer som sedan redogörs för i texten (Relativ enhetsarbetskostnad per producerad enhet och Exportförmåga) och som regeringen anger är mått på konkurrenskraften i det svenska näringslivet.

I likhet med förra året anser utskottet även att det är önskvärt att det i resultatredovisningen än tydligare klargörs dels effekterna av utförda insatser, dels från vilka anslag som de olika insatserna finansieras.

Utskottet vill även här påpeka att det i avsnitten om analys och slutsatser genomgående bör föras resonemang om i vilken utsträckning graden av måluppfyllelse har ett samband med statliga insatser eller är ett utfall av andra faktorer.

Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande

Utskottet konstaterar att det inte finns ett mål för utgiftsområde 24, utan i stället är utgiftsområdet uppdelat i två områden där näringspolitiken har ett mål beslutat av riksdagen och där politiken för utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande har ett mål fastställt av regeringen. Utskottet noterar vidare att regeringen i samband med att målet för området Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande upphörde att gälla angav i budgetpropositionen för 2008 att den i fortsättningen avser att redovisa verksamheten mot följande mål: högsta möjliga grad av frihandel, en effektiv inre marknad och en öppen handelspolitik i EU, ett förstärkt multilateralt handelssystem inom Världshandelsorganisationen (WTO), ökande handelsutbyte mellan Sverige och världen samt ökade utländska investeringar i Sverige. Nuvarande ordning innebär således att regeringens resultatredovisning i avsnittet Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande redovisas i förhållande till regeringens mål.

Utskottet noterar att regeringen enligt budgetlagen ska lämna en redovisning i budgetpropositionen av de resultat som uppnåtts i verksamheten i förhållande till de mål som riksdagen beslutat. Utskottet noterar vidare att regeringen tidigare angett att det i budgetpropositionen bör ingå mål för alla utgiftsområden som är beslutade av riksdagen. Det är utskottets uppfattning att de viktigaste politiska målen inom respektive utgiftsområde ska beslutas av

riksdagen. Målet för politiken för området Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande bör betraktas som ett sådant viktigt politiskt mål.

Utskottet anser därför att regeringen senast i budgetpropositionen för 2021 bör återkomma med ett förslag till riksdagen om ett mål för politiken för utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande.

Vidare konstaterar utskottet vad gäller resultatredovisningen i budgetpropositionen för området Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande att de iakttagelser utskottet gjort de senaste åren fortfarande är giltiga.

När det gäller avsnittet om mål för utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande kan utskottet i likhet med tidigare år konstatera att regeringen i målavsnittet anför att den även vill främja en rättvis handel, men att det inte framgår hur denna prioritet förhåller sig till det angivna målet. Utskottet har tidigare påtalat att regeringen redovisat målen för exportstrategin men att det saknats ett resonemang om hur målen för strategin förhåller sig till målet. Utskottet noterar att regeringen i årets redovisning anför att målen i exportstrategin står i samklang med målen för hela politikområdet. Utskottet anser att regeringen behöver utveckla vad den menar med att målen står i samklang med varandra.

När det gäller indikatorerna vill utskottet än en gång framhålla att många av de indikatorer som redovisas under rubrikerna Exportfrämjande och Investeringsfrämjande är på en väldigt detaljerad nivå och snarare framtagna för att följa upp Business Swedens verksamhet än för att följa upp målet för politiken för utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande. Utskottet konstaterar vidare att det jämt indikatorer på mikronivå (t.ex. antalet besvarade förfrågningar och besök på webbplatser) även finns indikatorer på makronivå (exportutvecklingen). Utskottet kan även notera att det till skillnad från vad som är fallet inom andra utgiftsområden som utskottet hanterar saknas ett resonemang från regeringen om svårigheterna med sådana övergripande indikatorer där annat än den genomförda politiken, t.ex. konjunktursvängningar, påverkar utfallet. Utskottet vill därmed på nytt framhålla att det önskar att regeringen motiverar valet av indikatorer och anger hur dessa förhåller sig till målet för politiken för utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande. Undantaget kopplingen som görs mellan indikatorerna för EU:s inre marknad och målet om en effektiv inre marknad saknas sådana motiveringar.

När det gäller redovisningen av resultat vill utskottet framhålla att resultatredovisningen har en mindre tydlig struktur. Det finns dessutom skillnader i strukturen mellan de olika avsnitten, vilket inte underlättar läsbarheten. Vidare vill utskottet än en gång påtala att det trots upprepade påpekanden saknas en fullständig redovisning av utfallet på de indikatorer som listas. Som exempel kan nämnas att det inom avsnittet Exportfrämjande anges 29 indikatorer men att regeringen endast redovisar utfallet för 18 av dessa och i något fall görs detta endast delvis. Utskottet vidhåller sin uppfattning att regeringen rimligen bör redovisa resultat för de indikatorer som presenteras inledningsvis. Regeringen bör i annat fall åtminstone kommentera varför den

inte redovisar utfallet för samtliga indikatorer. Utskottet kan vidare konstatera att det samtidigt förekommer att regeringen redovisar utfallet för andra indikatorer än de som tidigare angetts som indikatorer för att följa upp verksamheten. Utskottet konstaterar återigen att det under rubriken Exportfrämjande finns ett avsnitt om hållbart företagande för vilket det inte tagits fram några indikatorer eller bedömningsgrunder samt att avsnittet om hållbart företagande inte heller återfinns under rubriken Analys och slutsatser.

Utskottet konstaterar vidare att det fortfarande i stor utsträckning saknas en tydlig redovisning av hur resultatet av utförda insatser och åtgärder bidrar till att uppnå målen. I likhet med tidigare år kan utskottet konstatera att det till största del är insatser och prestationer som redovisas snarare än resultat i termer av effekter. Ett positivt undantag är dock en jämförande studie som Business Sweden genomfört för småföretagsprogrammet. Utskottet har också tidigare år problematiserat att regeringen när det gäller utlandsmyndigheternas främjandeverksamhet endast anfört att resultaten av aktiviteterna har redovisats i samband med verksamhetsdialogen. Utskottet anförde då att resultaten av den verksamhet som finansieras med statens medel bör redovisas för riksdagen så att riksdagen har möjlighet att göra en självständig värdering av resultaten och att det därför vore önskvärt med en mer transparent redovisning av utlandsmyndigheternas främjandeverksamhet. Utskottet kan nu konstatera att den del som rör utlandsmyndigheternas främjandeverksamhet helt har utgått från redovisningen och att detta inte närmare kommenteras av regeringen. Utskottet noterar vidare, i likhet med tidigare år, att det förekommer att vissa resultat presenteras först under avsnittet Analys och slutsatser. Utskottet har i detta sammanhang anfört att resultatredovisningen skulle bli tydligare om de olika avsnitten renodlades i större utsträckning så att det t.ex. inte tillkommer någon ny information under avsnittet Analys och slutsatser utöver regeringens bedömning av de resultat som tidigare har redovisats.

Utskottet kan också konstatera att regeringen, till skillnad från när det gäller området Näringspolitik och andra utgiftsområden som utskottet bereder, inte nämner dialogen med utskottet kring resultatredovisningen när det gäller avsnittet Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande.

Utskottet ser att det sammantaget finns stora möjligheter för regeringen att utveckla resultatredovisningen för avsnittet Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande när det gäller kopplingen mellan insatser och resultat och hur dessa förhåller sig till det övergripande målet.

Utskottet noterar även att det i motion 2018/19:3115 (M, KD, C, L) efterfrågas ett tillkännagivande om att regeringen ska utveckla en tydligare resultatredovisning när det gäller exportfrämjandet. Det är utskottets mening att motionsyrkandet går i linje med utskottets egna iakttagelser när det gäller avsnittet om exportfrämjandet.

Utskottet menar därför att regeringen bör utveckla en tydligare resultatredovisning för området Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande i enlighet med det som utskottet anfört ovan.

Sammanfattningsvis föreslår utskottet att riksdagen när det gäller området Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande tillkännager för regeringen det utskottet anfört ovan om målet och resultatredovisningens utformning. Därmed blir motion 2018/19:3115 (M, KD, C, L) tillgodosedd i här aktuell del och den tillstyrks.

Statens budget inom utgiftsområde 24

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar anslagen för 2020 inom utgiftsområde 24 Näringsliv enligt regeringens förslag och lämnar de bemyndiganden som regeringen har begärt. Motionärernas alternativa förslag till statens budget för 2020 inom utgiftsområde 24 avslås.

Jämför särskilt yttrande 1 (M), 2 (SD), 3 (V) och 4 (KD).

Inledning

Den 27 november fattade riksdagen beslut om statsbudgetens ramar för de olika utgiftsområdena 2020 och en preliminär fördelning av utgifter på utgiftsområdena för 2021–2022. Riksdagen biföll regeringens förslag och fastställde ramen för utgiftsområde 24 Näringsliv till 7 263 863 000 kronor för 2020 (prop. 2019/20:1, bet. 2019/20:FiU1, rskr. 2019/20:59). Av budgetpropositionen framgår att regeringens förslag bygger på en politisk överenskommelse mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet (prop. 2019/20:1). I ett yttrande till finansutskottet föreslog näringsutskottet att regeringens förslag till ramar för 2020 för utgiftsområdet skulle tillstyrkas (yttr. 2019/20:NU1y). Företrädare för Moderaterna, Sverigedemokraterna, Vänsterpartiet och Kristdemokraterna förordade i avvikande meningar sina respektive partiers förslag till ramar för 2020 för utgiftsområde 24.

Regeringens och motionärernas förslag till ramar för 2020 för utgiftsområdet samt beräkningar för perioden 2021–2022 framgår av tabellen nedan.

Tabell Regeringens och motionärernas förslag till utgiftsnivåer för utgiftsområde 24 Näringsliv

Miljoner kronor

År	Regeringens förslag	Avvikelse gentemot regeringen			
		M	SD	V	KD
2020 (föreslagen utgiftsram)	7 264	-28	+100	+52	-903
2021 (utgiftsberäkning)	6 936	-28	-383	+52	-825
2022 (utgiftsberäkning)	6 731	-28	-383	+52	-530

I detta ärende ska utskottet föreslå för riksdagen hur anslagen inom utgiftsområdet ska fördelas inom utgiftsområdesramen. Riksdagens ställnings-

tagande till anslag inom utgiftsområdet ska göras genom *ett* beslut (11 kap. 18 § riksdagsordningen).

Regeringens förslag till fördelning på olika anslag inom utgiftsområdet framgår av tabellen i bilaga 2. Den utgiftsram som regeringen föreslår fördelas på 27 anslag. I bilagan redovisas också de förslag som finns i motionerna 2019/20:2637 (SD), 2019/20:3020 (V), 2019/20:3294 (M) och 2019/20:3335 (KD).

Enligt förslaget i propositionen kompletteras fyra av anslagen inom utgiftsområdet med bemyndiganden för regeringen att ingå ekonomiska åtaganden som leder till utgifter de kommande åren (se bilaga 3). Dessutom föreslår regeringen att riksdagen fastställer bemyndiganden om kapitaltillskott till Apotek Produktion & Laboratorier AB, förvärv av aktier i Instrument in Support of Trade Exchanges (Instex), kreditgarantier för exportkrediter, kreditgarantier för investeringar och kreditgarantier för lån i Riksgäldskontoret för AB Svensk Exportkredit.

I det följande redovisas inledningsvis utgiftsområdets omfattning så som det beskrivs i budgetpropositionen. Sedan följer regeringens redovisning av slutbehandlade tillkännagivanden. Efter det redogörs för vad regeringen anför om politikens inriktning. Därefter redovisas regeringens överväganden om vart och ett av de 27 anslagen inom utgiftsområdet och de föreslagna bemyndigandena. Slutligen refereras de motioner som innehåller alternativa förslag till anslag.

Propositionen

Utgiftsområdets omfattning

Utgiftsområde 24 Näringsliv omfattar områdena Näringspolitik samt Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande.

Inom området Näringspolitik rymms insatser för att skapa goda ramvillkor för företag, företagsutveckling, främjande av entreprenörskap, arbete för att stärka innovationskraften, arbete för att förenkla för företag, konkurrensfrämjande arbete, främjande av turism och besöksnäring samt immaterial- och associationsrättsliga frågor. Vidare ingår undersökning av och information om landets geologi och mineralhantering samt tillstånd och tillsyn enligt minerallagen (1991:45) samt miljösäkring. Därutöver ingår bidrag till forskning och utveckling.

När det gäller området Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande ingår verksamhetsområdena Export- och investeringsfrämjande, Handelspolitik och EU:s inre marknad. Verksamheten syftar till att skapa hållbar tillväxt och sysselsättning i Sverige genom att bl.a. främja exporten och utländska investeringar i Sverige. Det sker också genom att man arbetar för att göra EU:s inre marknad mer effektiv, vilket också förbättrar EU-ländernas konkurrenskraft, och genom att man verkar för öppenhet i EU-ländernas handel med omvärlden.

Slutbehandlade tillkännagivanden

I budgetpropositionen, utgiftsområde 24, redogör regeringen för vissa tillkännagivanden om näringspolitiken. Sammanlagt rör det sig om fem tillkännagivanden, varav fyra har gjorts efter förslag från näringsutskottet. Dessutom behandlas ett tillkännagivande som har gjorts efter förslag från trafikutskottet.

I propositionen anger regeringen att riksdagen har tillkännagett för regeringen att den bör tydliggöra att oberoende effektutvärderingar av statliga stöd till innovation och företagande bör vara normen för stödgivande myndigheter (bet. 2017/18:NU12). Regeringen anför att den 2017 gav Tillväxtanalys i uppdrag att lämna förslag på hur tillämpningen av metoder och modeller för utvärdering av offentliga insatser för innovation och företagande kan utvecklas så att bl.a. spridningseffekter täcks in bättre. Tillväxtanalys slutredovisade uppdraget i juni 2018 (N2017/07224/SSS). Redovisningen belyser bl.a. frågan om utvärderingarnas syfte. Det framgår att utvärderingar kan ha olika syften. De kan exempelvis genomföras för att utkräva ansvar men också för att öka lärandet. Regeringen anför att den delar riksdagens syn att oberoende effektutvärderingar är av stor vikt, framför allt när det gäller större insatser. Regeringen anser dock att utvärderingar i syfte att öka lärandet hos den genomförande myndigheten också är betydelsefulla. Regeringen anser därmed att utvärderingar kan göras även av de utförande myndigheterna, där det särskilt lämpar sig för utvärderingens syfte och ambition. Regeringen avser att fortsätta arbeta för att förbättra förutsättningarna för utvärderingar och att återkomma till riksdagen med mer information om detta arbete. Med detta anser regeringen att riksdagens tillkännagivande är slutbehandlat.

Vidare anger regeringen att riksdagen har tillkännagett för regeringen att politiken bör utformas så att den tillhandahåller grundläggande och nödvändiga förutsättningar för att svensk industri ska växa och nå sin fulla potential (bet. 2017/18:NU16). Regeringen anser att den samlade politik som förs inom näringspolitiken som helhet och inom andra processer som regeringen initierat, t.ex. energiöverenskommelsen, exportstrategin, den långsiktiga infrastrukturplaneringen, livsmedelsstrategin samt den nationella strategin för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft 2015–2020, svarar mot riksdagens tillkännagivande. Sverige ska gå före på klimat- och miljöområdet och bli världens första fossilfria välfärdsland. Senast 2045 ska Sverige inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären. Därmed anser regeringen att riksdagens tillkännagivande är slutbehandlat.

Därtill anger regeringen att riksdagen har tillkännagett för regeringen att alla myndigheter som företag kommer i kontakt med ska sätta tydliga tidsgränser för sina handläggningstider (bet. 2016/17:NU12). Regeringen uppdrog därför åt Tillväxtverket att ta fram förslag på hur myndigheterna kan arbeta för att korta handläggningstider (N2017/04845/FF). Vidare anges i propositionen att riksdagen har återkommit och tillkännagett att regeringen bör bedriva ett fortsatt arbete för att korta handläggningstider på myndigheter där

tydliga handläggningstider utgör en central del samt vidta ytterligare åtgärder för att öka takten i arbetet (bet. 2017/18:NU12). Regeringen uppdrog därför 2018 åt Tillväxtverket att lämna förslag om kortare handläggningstider för företag i besöksnäringen (N2018/04122/FF). Uppdraget slutredovisades i februari 2019. I uppdraget ingick att Tillväxtverket skulle redovisa exempel på områden där maxtid och tidsgräns kan få särskilt stor effekt för företagen. Myndigheten skulle också redovisa skäl både för och emot maxtider och tidsgränser. Tillväxtverket menar i sin slutredovisning att det kan finnas skäl för införande av lagstadgade maxtider för handläggning på områden med långa handläggningstider. Samtidigt pekar myndigheten på risker som kan finnas med lagstadgade och frivilliga maxtider. Maxgränser för en viss typ av handläggningsprocess kan t.ex. påverka andra processer utan maxgränser i negativ riktning, om dessa i stället nedprioriteras. Vidare kan det för de ärenden där maxtiden passerats innebära att dessa nedprioriteras och att andra ärenden, där det fortfarande är möjligt att klara maxtiden, i stället kan komma att prioriteras för att förbättra statistiken. Myndigheten anser att de negativa effekterna av att införa tidsgränser som generell metod för att korta handläggningstider väger över de positiva effekterna och föreslår därför andra åtgärder. Regeringen anser att denna bedömning kan antas gälla för handläggningstider generellt och inte bara inom besöksnäringen. Härutöver kan nämnas att det i förvaltningslagen (2017:900) finns en bestämmelse om att en myndighet som bedömer att avgörandet i ett ärende som har inletts av en enskild part kommer att bli väsentligt försenat, ska underrätta parten om detta och då också redovisa anledningen till förseningen. Av lagen framgår också att om ett ärende som har inletts av en enskild part inte har avgjorts i första instans senast inom sex månader, får parten skriftligen begära att myndigheten ska avgöra ärendet. Därefter har myndigheten fyra veckor på sig att avgöra ärendet eller i ett särskilt beslut avslå begäran. Ett sådant särskilt beslut får överklagas till domstol eller behörig förvaltningsmyndighet. Regeringen avser att fortsätta att följa upp de aktuella myndigheternas arbete med att förkorta handläggningstider och utesluter inte ytterligare åtgärder. Därmed anser regeringen att riksdagens tillkännagivanden om handläggningstider (bet. 2016/17:NU12 och bet. 2017/18:NU12) har slutbehandlats.

Därutöver anges i propositionen att riksdagen har tillkännagett för regeringen efter förslag från trafikutskottet att regeringen bör se över hur uppdraget för SJ AB, Green Cargo AB och Jernhusen AB kan tydliggöras så att samhällets behov av klimatsmarta järnvägstransporter i högre utsträckning kan tillgodoses (bet. 2013/14:TU19). När det gäller SJ AB anger regeringen att det vid årsstämman i SJ AB den 24 april 2018 beslutades att bolagets uppdrag enligt bolagsordningen skulle ändras, och det förtydligades enligt följande: "Föremålet för bolagets verksamhet ska vara att, direkt eller indirekt genom dotter- eller intressebolag, bedriva persontrafik och, inom ramen för affärsmässighet, bidra till att uppfylla de transportpolitiska målen och därmed en långsiktigt hållbar transportförsörjning i hela landet, samt att bedriva

därmed förenlig verksamhet.” Regeringen anser i och med detta att tillkännagivandet är slutbehandlat i den del det avser SJ AB.

Politikens inriktning

I budgetpropositionen för 2020 anger regeringen för näringspolitiken under rubriken Politikens inriktning att produktiviteten i ekonomin har ökat och att svenska företags konkurrenskraft på exportmarknader har stärkts. Sverige fortsätter att vara ett ledande innovationsland, samtidigt som det sker stora omvärldsförändringar som i hög grad påverkar det svenska näringslivets utveckling på kort och lång sikt. Regeringen anger bl.a. att digitaliseringens omvandlingskraft innebär stora omställningar som ständigt påverkar och utmanar näringslivets affärsmodeller. Vidare konstateras att näringslivet, tillsammans med andra aktörer, har en betydande roll för att nå de högt ställda målen för den svenska klimat- och miljöpolitiken och för de globala målen för hållbar utveckling och Agenda 2030. Mot denna bakgrund anser regeringen att det finns stora utmaningar för företagen som rör bl.a. kompetensförsörjning och effektiva regelverk, vilka båda har en nationell och en internationell dimension.

Regeringen menar att Sverige ska använda sin position som ett ledande innovationsland för att utveckla strategiska samarbeten som långsiktigt förstärker innovations- och konkurrenskraften, förmågan att attrahera internationell spetskompetens och investeringar samt öka svenska företags kapacitet att växa med nya produkter på nya marknader. Regeringen anser att Sveriges bilaterala innovationspartnerskap med flera länder stärker och utvecklar internationella innovationssamarbeten. Vidare kan den gröna omställningen och digitaliseringen stärka svenska företag och öka konkurrenskraften genom samverkan, mellan såväl universitet och högskolor, näringsliv och det offentliga som mellan små och stora företag. Innovationer skapar fler jobb och ett starkt samhälle.

Regeringen menar vidare att näringslivet behöver vara innovativt och effektivt och baseras på en hög kunskapsnivå för att stärka den svenska konkurrenskraften. Genom insatser som stärker näringslivets förnyelseförmåga och ökar ekonomins variationsrikedom samt genom välavvägda regelverk och funktionella institutioner kan företag utvecklas på väl fungerande marknader. Näringspolitiken är en del i genomförandet av Agenda 2030, där stärkt samstämmighet och en utvecklingsinriktad politik som stöder produktiv verksamhet, skapande av arbetstillfällen, företagande, kreativitet och innovation är viktiga områden i det fortsatta arbetet. Frågor som regeringen ser som angelägna för att stärka den svenska konkurrenskraften i relation till förändringarna i omvärlden är näringslivets förutsättningar för grön omställning och digitalisering samt dess tillgång på kompetens. Marknader som är öppna för konkurrens måste vårdas så att konkurrens på transparenta och likvärdiga villkor möjliggörs. Regeringen anser att detta är särskilt viktigt i en värld där allt fler marknader blir digitala.

När det gäller området Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande framför regeringen under rubriken Politikens inriktning att exporten spelar en avgörande roll för jobben och tillväxten i den svenska ekonomin. Denna utveckling hotas i dag av ökande protektionism, som tar sig formen av t.ex. ståltullar i USA, och brexit. Storbritannien och USA är två av Sveriges största och viktigaste exportmarknader. En upptrappning av handelskonflikterna riskerar att drabba Sverige särskilt hårt. Regeringen anser därför att prioriteringar behöver göras för att maximera nyttan av exportfrämjandet. Regeringen kommer därför att fokusera på att stötta små och medelstora företags export samt på marknader med hög BNP, hög förväntad tillväxt eller höga trösklar för att ta sig in på marknaden. För att ta sig an de utmaningar som den svenska utrikeshandeln står inför har regeringen tagit fram en utvecklad exportstrategi. Regeringen avser att fortsätta det påbörjade arbetet med exportstrategin, men också att utveckla den med fokus på hållbar utveckling samt tillväxt och nya arbetstillfällen i hela landet.

Vidare konstaterar regeringen att få insatser har så direkt effekt i form av ökad sysselsättning som utländska investeringar. Utlandsägda bolag är dessutom överrepresenterade i exporten, och studier visar att de fortsätter växa i Sverige efter den initiala investeringen. Sverige har unika förutsättningar att attrahera investeringar som ligger högt i värdekedjorna, kräver tillförlitlig tillgång till energi med låg miljöpåverkan eller utvecklar nya hållbara material.

Regeringen framhåller också att den genom internationellt samarbete ska arbeta för att motverka handelskonflikter och för att vidareutveckla förutsättningarna för att bedriva internationell handel. Regeringen kommer att lägga stor vikt vid arbetet i Världshandelsorganisationen (WTO) och i EU:s frihandelsavtalsförhandlingar med andra länder. Regeringen kommer även att fortsätta att arbeta med en feministisk handelspolitik, t.ex. genom att verka för jämställda handelsavtal. Regeringen framhåller också att hållbart företagande är en självklar hörnsten i ett modernt och konkurrenskraftigt näringsliv och avser därför att presentera en svensk plattform för internationellt hållbart företagande.

Anslag och bemyndiganden för 2020

Regeringen föreslår att 7 263 863 000 kronor anvisas till utgiftsområde 24 Näringsliv för 2020. Hur beloppet fördelas på de olika anslagen inom utgiftsområdet framgår nedan och av bilaga 2. För fyra av anslagen föreslår regeringen att den ska bemyndigas att kunna ingå ekonomiska åtaganden som leder till utgifter de kommande åren. Förslagen till bemyndiganden redovisas i bilaga 3. För två av anslagen föreslår regeringen att den ska bemyndigas att besluta om dels ett kapitaltillskott, dels förvärv av aktier, som båda leder till utgifter 2020. I det följande redogörs för regeringens förslag till anslag och bemyndiganden för 2020 för utgiftsområde 24 Näringsliv.

Anslaget 1:1 Verket för innovationssystem får användas för Verket för innovationssystemers förvaltningsutgifter. Regeringen föreslår att riksdagen

anvisar drygt 253 miljoner kronor till anslaget. Anslaget ökas till följd av att myndighetens förvaltningskostnader har pris- och löneomräknats. Sammantaget innebär det att anslaget ökar med närmare 14 miljoner kronor i förhållande till vad som anvisats för 2019 i enlighet med riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:NU1).

Anslaget 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling får användas för utgifter för behovsmotiverad forsknings- och utvecklingsverksamhet, utveckling av innovationssystem och programanknutna utgifter. Anslaget får även användas för statsbidrag till Rise Research Institutes of Sweden AB (Rise AB) för riksmätplatser. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar drygt 2 953 miljoner kronor till anslaget. Med anledning av en föreslagen effektivisering av näringspolitiken minskas anslaget med 247 miljoner kronor. Sammantaget innebär det att anslaget minskar med 107 miljoner kronor i förhållande till vad som anvisats för 2019 i enlighet med riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:NU1).

Vidare begär regeringen ett bemyndigande om att för anslaget 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 600 miljoner kronor 2021–2024. Enligt regeringen behövs bemyndigandet för att de åtgärder som beslutas och bedrivs ska kunna genomföras långsiktigt.

Anslaget 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel får användas för utgifter för statsbidrag för strategiska kompetensmedel för industriforskningsinstituterna inom och under Rise Research Institutes of Sweden AB, liksom utgifter för Rise Research Institutes of Sweden AB:s verksamhet, samt vissa omstruktureringsutgifter för Rise-instituterna. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar drygt 759 miljoner kronor till anslaget. Anslaget ökas till följd av att myndighetens förvaltningskostnader har pris- och löneomräknats. Sammantaget innebär det att anslaget minskar med närmare 12 miljoner kronor i förhållande till vad som anvisats för 2019 i enlighet med riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:NU1).

Anslaget 1:4 Tillväxtverket används för Tillväxtverkets förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för Tillväxtverkets uppdrag att svara för utgifter för lokaler, ekonomi- och personaladministration samt övrig administrativ service åt Nämnden för hemslöjdsfrågor. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar drygt 284 miljoner kronor till anslaget. Anslaget ökas med närmare 5 miljoner kronor till följd av att myndighetens förvaltningskostnader har pris- och löneomräknats. Vidare föreslår regeringen att anslaget minskar med 5 miljoner kronor för att effektivisera den svenska förvaltningen och kontrollen av EU-stöd. Regeringen föreslår också att anslaget ökas med 6 miljoner kronor för Tillväxtverkets arbete inom ramen för landsbygdpolitiken. Därtill föreslår regeringen att anslaget ökas med 5 miljoner kronor för att finansiera Tillväxtverkets arbete kopplat till de nya kraven på kreditinstitut att tillhandahålla kontanttjänster. Sammantaget innebär det att anslaget ökar med närmare 10 miljoner kronor i förhållande till

vad som anvisats för 2019 i enlighet med riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:NU1).

Anslaget 1:5 Näringslivsutveckling får användas för näringslivsfrämjande åtgärder. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar drygt 793 miljoner kronor till anslaget. Anslaget ökas med 100 miljoner kronor för att finansiera insatser för att öka konkurrens- och innovationskraften med koppling till det nationella innovationsrådet. Regeringen föreslår även att anslaget minskas med 25 miljoner kronor för en effektivisering av näringspolitiken. Sammantaget innebär det att anslaget minskar med 116 miljoner kronor i förhållande till vad som anvisats för 2019 i enlighet med riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:NU1).

Vidare begär regeringen ett bemyndigande om att för anslaget 1:5 Näringslivsutveckling under 2020 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 936 miljoner kronor 2021–2023. Enligt regeringen behövs bemyndigandet för att de åtgärder som beslutas och bedrivs ska kunna genomföras långsiktigt.

Anslaget 1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser får användas för Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analysers förvaltningsutgifter. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar närmare 63 miljoner kronor till anslaget. Anslaget ökas med 573 000 kronor till följd av att myndighetens förvaltningskostnader har pris- och löneomräknats. Sammantaget innebär det att anslaget ökar med 573 000 kronor i förhållande till vad som anvisats för 2019 i enlighet med riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:NU1).

Anslaget 1:7 Turistfrämjande får användas för kostnader för statens aktieägartillskott till V.S. Visit Sweden AB. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar närmare 105 miljoner kronor till anslaget. Sammantaget innebär det att anslaget minskar med 10 miljoner kronor i förhållande till vad som anvisats för 2019 i enlighet med riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:NU1).

Anslaget 1:8 Sveriges geologiska undersökning får användas för Sveriges geologiska undersökningens förvaltningsutgifter. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar närmare 240 miljoner kronor till anslaget. Anslaget ökas med närmare 4 miljoner kronor till följd av att myndighetens förvaltningskostnader har pris- och löneomräknats och att myndighetens förvaltningsanslag minskas med drygt 6 miljoner kronor. Sammantaget innebär det att anslaget minskar med drygt 2 miljoner kronor i förhållande till vad som anvisats för 2019 i enlighet med riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:NU1).

Anslaget 1:9 Geovetenskaplig forskning får användas för utgifter för att främja och stödja riktad geovetenskaplig grundforskning och tillämpad forskning. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar närmare 6 miljoner kronor till anslaget. Sammantaget innebär det att anslaget är oförändrat i förhållande till vad som anvisats för 2019 i enlighet med riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:NU1).

Vidare begär regeringen ett bemyndigande om att för anslaget 1:9 Geovetenskaplig forskning under 2020 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 5 miljoner kronor 2021–2022. Enligt regeringen möjliggör bemyndigandet beslut om bidrag till fleråriga forskningsprojekt.

Anslaget 1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar får användas för utgifter för efterbehandling av tömda oljelagringsanläggningar och det statliga gruvfältet i Adak, Malå kommun, inklusive miljö- och funktionskontroll, förvaltning och nödvändiga underhålls- och miljösäkrande åtgärder vid efterbehandlade anläggningar. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 14 miljoner kronor till anslaget. Sammantaget innebär det att anslaget är oförändrat i förhållande till vad som anvisats för 2019 i enlighet med riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:NU1).

Anslaget 1:11 Bolagsverket får användas för utgifter för likvidatorer och för associationsrättsliga ärenden samt förvaltning och utveckling av teknisk infrastruktur för förenklat uppgiftslämnande. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar drygt 47 miljoner kronor till anslaget. Sammantaget innebär det att anslaget minskar med 6 miljoner kronor i förhållande till vad som anvisats för 2019 i enlighet med riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:NU1).

Anslaget 1:12 Bidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien får användas för utgifter för statsbidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademiens (IVA) grundläggande verksamhet. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar drygt 8 miljoner kronor till anslaget. Sammantaget innebär det att anslaget är oförändrat i förhållande till vad som anvisats för 2019 i enlighet med riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:NU1).

Anslaget 1:13 Konkurrensverket får användas för Konkurrensverkets förvaltningsutgifter. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar drygt 155 miljoner kronor till anslaget. Anslaget ökas med drygt 2 miljoner kronor följd av att myndighetens förvaltningskostnader har pris- och löneomräknats. Sammantaget innebär det att anslaget ökar med drygt 2 miljoner kronor i förhållande till vad som anvisats för 2019 i enlighet med riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:NU1).

Anslaget 1:14 Konkurrensforskning får användas för utgifter för forskning med anknytning till Konkurrensverkets verksamhetsområde med forskare vid företrädesvis universitet och högskolor. Anslaget får användas för utgifter för uppdragsforskning, seminarier och informationsinsatser på konkurrens- och upphandlingsområdet. Anslaget får även användas för utgifter för arvoden till ledamöter i rådet för forskningsfrågor. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar närmare 11 miljoner kronor till anslaget. Anslaget minskas med 3 miljoner kronor för en effektivisering av näringspolitiken. Sammantaget innebär det att anslaget minskar med 3 miljoner kronor i förhållande till vad som anvisats för 2019 i enlighet med riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:NU1).

Vidare begär regeringen ett bemyndigande om att för anslaget 1:14 Konkurrensforskning under 2019 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 12 miljoner kronor 2021–2023. Enligt regeringen möjliggör bemyndigandet beslut om bidrag till fleråriga forskningsprojekt.

Anslaget 1:15 Upprustning och drift av Göta kanal får användas för utgifter för statsbidrag för upprustning och drift av Göta kanal. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar närmare 160 miljoner kronor till anslaget. Sammantaget innebär det att anslaget ökar med närmare 2 miljoner kronor i förhållande till vad som anvisats för 2019 i enlighet med riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:NU1).

Anslaget 1:16 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag får användas för utgifter för omstrukturering, genomlysning, försäljning och avveckling av företag med statligt ägande. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar närmare 25 miljoner kronor till anslaget. Sammantaget innebär det att anslaget ökar med närmare 2 miljoner kronor i förhållande till vad som anvisats för 2019 i enlighet med riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:NU1).

Anslaget 1:17 Kapitalinsatser i statligt ägda företag får användas av regeringen, efter beslut av riksdagen i varje enskilt fall, för kapitalinsatser i statligt ägda företag. Anslaget får även användas till utgifter för att förvärva eller bilda aktiebolag för ny eller befintlig statlig företagsverksamhet. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 76 miljoner kronor till anslaget. Regeringen anger att för att Apotek Produktion & Laboratorier AB (APL) ska kunna utföra sitt av riksdagen särskilt beslutade samhällsuppdrag som innebär ett ansvar att utveckla och tillhandahålla ett medicinskt ändamålsenligt och kvalitetssäkrat sortiment av extemporeläkemedel och lagerberedningar behöver ett kapitaltillskott om högst 75 miljoner kronor tillföras bolaget. Regeringen föreslår att det finansieras genom att anslaget 1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg minskas med motsvarande belopp. Sammantaget innebär det att anslaget 1:17 ökar med 15 miljoner kronor i förhållande till vad som anvisats för 2019 i enlighet med riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:NU1).

Vidare begär regeringen ett bemyndigande om att under 2019 för anslaget 1:17 Kapitalinsatser i statligt ägda företag besluta om kapitaltillskott på högst 75 miljoner kronor till Apotek Produktion & Laboratorier AB. Enligt regeringen behöver ytterligare kapitaltillskott tillföras APL för att bolaget ska kunna utföra sitt samhällsuppdrag.

Anslaget 1:18 Avgifter till vissa internationella organisationer får användas för utgifter för gällande avgifter och statsbidrag som avser Sveriges deltagande i internationella näringspolitiska organ. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar närmare 18 miljoner kronor till anslaget. Sammantaget innebär det att anslaget är oförändrat i förhållande till vad som anvisats för 2019 i enlighet med riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:NU1).

Anslaget 1:19 Finansiering av rättegångskostnader får användas för utgifter för rättegångskostnader med anledning av mål och ärenden som avser överklagande av Konkurrensverkets beslut eller vari Konkurrensverket för talan. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 18 miljoner kronor till anslaget. Sammantaget innebär det att anslaget är oförändrat i förhållande till vad som anvisats för 2019 i enlighet med riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:NU1).

Anslaget 1:20 Bidrag till företagsutveckling och innovation får användas för utgifter för statsbidrag till Almi Företagspartner AB, för marknads-kompletterande finansiering och företagsrådgivning. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar närmare 270 miljoner kronor till anslaget. Regeringen anger att den anslagsförstärkning som Almi haft 2019 bör fortsätta och föreslår att anslaget tillförs 110 miljoner kronor för att Almi ska kunna utföra sitt av riksdagen beslutade samhällsuppdrag. Sammantaget innebär det att anslaget är oförändrat i förhållande till vad som anvisats för 2019 i enlighet med riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:NU1).

Anslaget 1:21 Patent- och registreringsverket får användas för Patent- och registreringsverkets förvaltningsutgifter. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar närmare 337 miljoner kronor till anslaget. Anslaget minskas med 1 miljon kronor till följd av att namnverksamheten flyttas från myndigheten till Skatteverket. Vidare föreslår regeringen att anslaget ökar med drygt 17 miljoner kronor till följd av att myndighetens förvaltningskostnader har pris- och löneomräknats. Sammantaget innebär det att anslaget ökar med drygt 16 miljoner kronor i förhållande till vad som anvisats för 2019 i enlighet med riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:NU1).

Anslaget 2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet får användas för Styrelsen för ackreditering och teknisk kontrolls förvaltningsutgifter. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar drygt 36 miljoner kronor till anslaget. Anslaget ökas med 795 000 kronor till följd av att myndighetens förvaltningskostnader har pris- och löneomräknats. Sammantaget innebär det att anslaget ökar med 284 000 kronor i förhållande till vad som anvisats för 2019 i enlighet med riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:NU1).

Anslaget 2:2 Kommerskollegium får användas för Kommerskollegiums förvaltningsutgifter. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar närmare 92 miljoner kronor till anslaget. Anslaget ökas med drygt 1 miljon kronor till följd av att myndighetens förvaltningskostnader har pris- och löneomräknats. Därtill föreslås anslaget minska med 700 000 kronor för att finansiera kostnader för Konsumentverket för nya uppgifter till följd av lagen om EU:s geoblockeringsförordning. Anslaget 2:1 Konsumentverket under utgifts-område 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik ökas med motsvarande belopp. Sammantaget innebär det att anslaget 2:2 ökar med 725 000 kronor i förhållande till vad som anvisats för 2019 i enlighet med riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:NU1).

Anslaget 2:3 Exportfrämjande verksamhet får användas för utgifter för statsbidrag för det statliga uppdraget avseende exportfrämjande till Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden), för näringslivsfrämjande-åtgärder och för främjande av svenska företagsaffärer kopplade till projektexport och andra typer av offentligt upphandlade affärer. Anslaget får användas för näringslivsfrämjande på strategiska marknader och områden, exportutveckling, förstärkt närvaro i ekonomiskt dynamiska regioner, importfrämjande samt särskilda handelsfrämjande och handelspolitiska åtgärder. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar närmare 367 miljoner kronor till anslaget. Anslaget föreslås öka med 160 miljoner kronor för att finansiera en utvecklad export- och investeringsstrategi för hållbarhet och jobb i hela landet. Anslaget föreslås även minska med 14 miljoner kronor eftersom medel förs över till anslaget 4:1 Regeringskansliet under utgiftsområde 1 Rikets styre för att finansiera ökad svensk närvaro på prioriterade tillväxtmarknader. Sammantaget innebär det att anslaget minskar med närmare 23 miljoner kronor i förhållande till vad som anvisats för 2019 i enlighet med riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:NU1).

Vidare begär regeringen ett bemyndigande för anslaget 2:3 Exportfrämjande verksamhet om att under 2020 besluta om förvärv av aktier i Instrument in Support of Trade Exchanges (Instex) till ett belopp om högst 3 miljoner kronor. Regeringen anger att den fäster stor vikt vid att Iran fortsätter att hålla fast vid den kärntekniska överenskommelsen Joint Comprehensive Plan of Action (JCPOA). Instex är en viktig del av EU:s gemensamma ansträngningar för detta syfte. Instex, som är upprättat i form av ett aktiebolag med säte i Frankrike, bedriver verksamhet för att underlätta betalningar i samband med legitim handel mellan Europa och Iran. Iran är en viktig handelspartner för Sverige i regionen. Regeringen anser därför att Sverige bör förvärva aktier i Instex till ett belopp om högst 3 miljoner kronor. En förutsättning för aktieförvärvet är att staten ingår ett aktieägaravtal med övriga aktieägare i Instex. Aktieägaravtalet reglerar bl.a. former för beslutsfattande, procedurer kring inbetalning av aktiekapital samt anslutning av nya aktieägare. Den slutliga utformningen av avtalet är fortfarande under förhandling. Skulle det bli aktuellt att ingå aktieägaravtalet avser regeringen att återkomma till riksdagen. Om avtalet ingås kan det komma att leda till att en begäran riktas till Sverige om ytterligare kapitaltillskott i ett senare skede. För deltagande i sådana kapitaltillskott avser regeringen att återkomma till riksdagen med begäran om nödvändiga bemyndiganden.

Anslaget 2:4 Investeringsfrämjande får användas för utgifter för statsbidrag för det statliga uppdraget avseende investeringsfrämjande till Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden) och för utredningsinsatser inom området. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar närmare 73 miljoner kronor till anslaget. Anslaget ökas med 15 miljoner kronor för att finansiera en utvecklad export- och investeringsstrategi för hållbarhet och jobb i hela landet. Sammantaget innebär det att anslaget är oförändrat i förhållande till vad som

anvisats för 2019 i enlighet med riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:NU1).

Anslaget 2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer får användas för utgifter för avgifter och bidrag till samt särskilda insatser med anledning av Sveriges deltagande i följande internationella handelsorganisationer: Världshandelsorganisationen (WTO), Internationella rådet för samarbete på tullområdet (WCO) och Internationella byrån för utställningar i Paris (BIE). Regeringen föreslår att riksdagen anvisar närmare 21 miljoner kronor till anslaget. Sammantaget innebär det att anslaget är oförändrat i förhållande till vad som anvisats för 2019 i enlighet med riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:NU1).

Anslaget 2:6 Bidrag till standardiseringen får användas för utgifter för statsbidrag till Sveriges standardiseringsförbund. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar drygt 31 miljoner kronor till anslaget. Sammantaget innebär det att anslaget är oförändrat i förhållande till vad som anvisats för 2019 i enlighet med riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:NU1).

Anslaget 2:7 AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning får användas för ersättning till AB Svensk Exportkredit för eventuellt underskott inom ramen för systemet med statsstödda exportkrediter till fast ränta, det s.k. CIRR-systemet (Commercial Interest Reference Rate). Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 50 miljoner kronor till anslaget. Sammantaget innebär det att anslaget ökar med 20 miljoner i förhållande till vad som anvisats för 2019 i enlighet med riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:NU1).

Övriga bemyndiganden för 2020

Utöver tidigare nämnda bemyndiganden som rör specifika anslag framgår av regeringens förslag till riksdagsbeslut att regeringen begär ytterligare bemyndiganden av riksdagen.

Regeringen begär ett bemyndigande om att under 2020 ställa ut kreditgarantier för exportkrediter som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 450 miljarder kronor. Regeringen anför att Exportkreditnämndens (EKN) verksamhet tillsammans med Aktiebolaget Svensk Exportkredits verksamhet har en avgörande betydelse för företagens möjligheter att finansiera exportaffärer. Riskavtäckning är centralt för exportföretagen för att de inte ska få sämre förutsättningar än sina konkurrenter och gå miste om affärer eller få minskad konkurrenskraft internationellt. Det är viktigt att EKN har en marginal som gör att svenska exportföretag vid oväntade omvärldsförändringar även i fortsättningen snabbt kan ges möjligheter till riskavtäckning. Regeringens bedömning är att en oförändrad nivå för ramen för exportkreditgarantier är av stor vikt.

Vidare begär regeringen ett bemyndigande om att under 2020 ställa ut kreditgarantier för investeringar som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 10 miljarder kronor. Enligt regeringen är det för de svenska exportföretagen centralt med riskavtäckning för att de inte ska få sämre

förutsättningar än sina konkurrenter och gå miste om affärer eller få minskad konkurrenskraft internationellt. EKN har de senaste åren noterat en ökning av intresset från den svenska exportindustrin för strategiska investeringar genom investeringsgarantier. Regeringen anser att det är viktigt att behålla ramen för investeringsgarantier för den svenska exportindustrins strategiska investeringar.

Därtill begär regeringen ett bemyndigande om att för 2020 besluta att Aktiebolaget Svensk Exportkredit får ta upp lån i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 125 miljarder kronor för systemet med statsstödda exportkrediter. Regeringen anger att statsstödda exportkrediter, s.k. CIRR-krediter, är centrala för exportföretagen för att de inte ska få sämre förutsättningar än sina konkurrenter och gå miste om affärer eller få minskad konkurrenskraft internationellt. Då fler stora affärer har kommit in i systemet har behovet av en låneram ökat. En låneram på 125 miljarder kronor förväntas motsvara det behov som i nuläget finns i CIRR-systemet för att säkerställa SEK:s upplåning på kapitalmarknaden i CIRR-systemet och därmed kunna erbjuda företagen långfristiga lån.

Motionerna

Moderaterna

I kommittémotion 2019/20:3294 av Lars Hjalmered m.fl. (M) föreslås ändringar som innebär att anslagsnivån för utgiftsområde 24 Näringsliv totalt uppgår till 7 253 863 000 kronor. Det är 28 miljoner kronor mindre än vad regeringen föreslår i budgetpropositionen. I motionen redovisas andra anslagsnivåer för sju anslag än vad som föreslagits i budgetpropositionen, och dessa ska fördelas enligt följande (yrkande 1).

Motionärerna föreslår för sju anslag att pris- och löneomräkningen reduceras med 50 procent jämfört med förslagen i budgetpropositionen för att finansiera andra prioriterade reformer i budgetmotionen. Detta innebär att anslaget 1:1 Verket för innovationssystem föreslås minska med 7 miljoner kronor 2020, att anslaget 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel föreslås minska med 6 miljoner kronor 2020 och att anslaget 1:4 Tillväxtverket föreslås minska med 2 miljoner kronor 2020. Vidare innebär den reducerade pris- och löneomräkningen att anslaget 1:8 Sveriges geologiska undersökning föreslås minska med 2 miljoner kronor 2020, att anslaget 1:13 Konkurrensverket föreslås minska med 1 miljon kronor 2020 samt att anslagen 1:21 Patent- och registreringsverket och 2:2 Kommerskollegium föreslås minska med 9 respektive 1 miljon kronor 2020.

När det gäller anslaget 1:5 Näringslivsutveckling föreslår motionärerna att regeringens föreslagna anslagsökning för det nationella innovationsrådet på 100 miljoner kronor avvisas till förmån för satsningar på elektrifiering av fordonssektorn (yrkande 2). Motionärerna vill inom ramen för anslaget utöka stödet för elektrifiering av fordonssektorn med 100 miljoner kronor per år fr.o.m. 2020. Stödet ska användas för att finansiera en nationell testanläggning

för elfordon i Göteborg och gå till projekt som utvecklar ny teknik för omställning av transportsektorn.

Sverigedemokraterna

I kommittémotion 2019/20:2637 av Tobias Andersson m.fl. (SD) föreslås ändringar som innebär att anslagsnivån för utgiftsområde 24 Näringsliv totalt uppgår till 7 363 863 kronor. Det är 100 miljoner kronor mer än vad regeringen föreslår i budgetpropositionen. I motionen redovisas två nya anslag och andra anslagsnivåer för tolv anslag än vad som föreslagits i budgetpropositionen, och dessa ska fördelas enligt följande.

Anslagen 1:1 Verket för innovationssystem och 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling föreslås minska med 30 respektive 350 miljoner kronor 2020 i jämförelse med förslagen i budgetpropositionen. Motionärerna menar att det med utgångspunkt i en analys utförd av Tillväxtanalys finns skäl att ifrågasätta hur effektiva Vinnovas satsningar på små och medelstora innovationsdrivna företag är. Samtidigt framhålls att frågan bör genomlysas grundligt innan förutsättningarna för Vinnova och de företag som får stöd från myndigheten ändras radikalt.

Anslaget 1:4 Tillväxtverket föreslås öka med 50 miljoner kronor 2020 i jämförelse med förslagen i budgetpropositionen. Motionärerna framhåller att det återfinns en stor differens mellan regeringens anslagsförslag och Tillväxtverkets eget uppskattade behov av finansiering. Motionärerna anser därför att det med anledning av det ökade antalet uppdrag och myndighetens arbete med vidareutvecklingen av verksamt.se finns skäl att tillmötesgå myndighetens önskan.

Vad gäller anslaget 1:5 Näringslivsutveckling föreslår motionärerna insatser för funktionsnedsatta på arbetsmarknaden, varför anslaget bör öka med 20 miljoner kronor 2020 i jämförelse med förslagen i budgetpropositionen. De tillförda medlen ska användas för att öka kunskapen om och möjligheterna att starta s.k. sociala företag.

Även anslaget 1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser föreslås öka med 10 miljoner kronor 2020 i jämförelse med förslagen i budgetpropositionen. Motionärerna anser att Tillväxtanalys bidrar med rapporter och analyser som utgör viktiga underlag för beslutsfattare.

Vad gäller anslaget 1:7 Turistfrämjande föreslår motionärerna en ökning med 30 miljoner kronor 2020. Motionärerna anser att anslaget bör höjas för att initiera en ambitionshöjning för turistbranschen och ser behov av att satsa på en konkurrenskraftig infrastruktur och förenklade regelverk och att stimulera till investeringar, utbildning och Sveriges attraktionskraft både utomlands och inrikes.

Motionärerna föreslår vidare att anslaget 1:8 Sveriges geologiska undersökning ökas med 65 miljoner kronor 2020 i jämförelse med förslagen i budgetpropositionen. Motionärerna identifierar gruvdrift och mineralhantering som ett nyckelområde inom svenskt näringsliv och vill förstärka

myndighetens arbete inom verksamhetsområdena hållbara hav och blå tillväxt, hållbart samhällsbyggande i hela landet, ökat engagemang som huvudman för efterbehandling av förorenade områden, tryggad dricksvattenförsörjning samt en nationell geodatastrategi.

Anslaget 1:9 Geovetenskaplig forskning föreslås öka med 19 miljoner kronor 2020 i jämförelse med förslagen i budgetpropositionen. Motionärerna anför att forskning och innovation inom områden som hantering och utnyttjande av gruvavfall, cirkulära flöden samt minskade koldioxidutsläpp är nödvändigt för att klara miljöarbetsmålen och krav som näringen ställs inför.

När det gäller anslaget 1:11 Bolagsverket föreslår motionärerna att anslaget ökas med 8 miljoner kronor 2020 i jämförelse med förslagen i budgetpropositionen. Motionärerna anför att Bolagsverkets arbete med ekonomisk brottslighet ska förstärkas.

Motionärerna anser att Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademien fyller en viktig samhällsfunktion och föreslår att anslaget 1:12 Bidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien ökar med 1 miljon kronor 2020.

Anslaget 1:13 Konkurrensverket föreslås öka med 15 miljoner kronor 2020 i jämförelse med förslagen i budgetpropositionen för att stärka myndighetens arbete mot korruption.

När det gäller anslaget 1:14 Konkurrensforskning föreslås en ökning med 2 miljoner kronor 2020 i jämförelse med förslagen i budgetpropositionen för att i högre utsträckning säkerställa en effektiv konkurrens i både offentlig och privat verksamhet samt förbättra de offentliga upphandlingarna och minimera mängden bortslösade skattemedel.

I motionen föreslås även två nya anslag. För att Sverige ska kunna ligga i framkant när det gäller s.k. exponentiella teknologier, som t.ex. bioinformatik, artificiell intelligens och nanoteknologi, bör ett nationellt råd inrättas med sakkunniga experter vars uppgift blir att arbeta med exponentiella teknologier och andra viktiga teknologiområden. För detta ändamål avsätts 10 miljoner kronor 2020 för det nya anslaget Forum för exponentiella teknologier.

Vidare föreslås att det ska anslås 250 miljoner kronor 2020 till det nya anslaget Starta-eget-bidrag för yrkesverksamma. Bidraget ska under vissa förutsättningar kunna ges till yrkesverksamma som vill ta tjänstledigt från ett arbete för att försöka förverkliga en företagsidé. Bidraget ska ligga i nivå med a-kassan. Motionärerna föreslår att Tillväxtverket ska förmedla bidraget och att myndigheten ska garantera att stödet ges till innovativa och nyskapande affärsidéer som på sikt har potential att få hela den svenska ekonomin att växa.

Vänsterpartiet

I kommittémotion 2019/20:3020 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) föreslås ändringar som innebär att anslagsnivån för utgiftsområde 24 Näringsliv totalt uppgår till 7 288 863 000 kronor. Det är 52 miljoner kronor mer än vad regeringen föreslår i budgetpropositionen. I motionen redovisas andra anslagsnivåer för

två anslag än vad som föreslagits i budgetpropositionen, och dessa ska fördelas enligt följande.

Vad gäller anslaget 1:5 Näringslivsutveckling föreslår motionärerna att det inrättas ett riktat stöd till kvinnors företagande på 30 miljoner kronor som dels ska underlätta yrkesnätverkande mellan kvinnor, dels ska stödja kvinnors innovation. Vidare anser motionärerna att den kooperativa företagsverksamheten är viktigt för näringslivets utveckling. För att ytterligare stödja denna verksamhetsform ska 40 miljoner kronor av anslaget föreslagna ram tilldelas detta ändamål, och därtill anser motionärerna att anslaget bör öka med 17 miljoner kronor för detta syfte. Medlen ska användas för att skapa kooperativ utveckling. Sammantaget föreslår motionärerna att anslaget 1:5 Näringslivsutveckling ökas med 47 miljoner kronor för 2020 jämfört med förslagen i budgetpropositionen.

Motionärerna föreslår att anslaget 1:11 Bolagsverket ska öka med 5 miljoner kronor jämfört med förslagen i budgetpropositionen för 2020 för att stärka Bolagsverkets arbete och insatser mot ekonomisk brottslighet och penningtvätt.

Kristdemokraterna

I kommittémotion 2019/20:3335 av Camilla Brodin m.fl. (KD) föreslås ändringar som innebär att anslagsnivån för utgiftsområde 24 Näringsliv totalt uppgår till 6 360 863 kronor. Det är 903 miljoner kronor mindre än vad regeringen föreslår budgetpropositionen. I motionen redovisas ett nytt anslag och andra anslagsnivåer för åtta anslag än vad som föreslagits i budgetpropositionen, och dessa ska fördelas enligt följande (yrkande 22).

Motionärerna föreslår att anslagen 1:1 Verket för innovationssystem och 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel minskas med 10 respektive 100 miljoner kronor 2020 i jämförelse med förslagen i budgetpropositionen. Motionärerna motiverar sänkningen av anslagen med att de fortsätter att avvisa samma utökningar av anslaget som framfördes i samband med behandlingen av budgetpropositionen för 2018.

Vad gäller anslaget 1:4 Tillväxtverket föreslår motionärerna att det ökas med 15 miljoner kronor 2020 i jämförelse med förslagen i budgetpropositionen för att etablera ägarskifteskontor.

Motionärerna föreslår också att anslaget 1:5 Näringslivsutveckling minskas med 495 miljoner kronor 2020 i jämförelse med förslagen i budgetpropositionen. Motionärerna anger att de fortsätter att avvisa samma utökningar av anslaget som framfördes i samband med hanteringen av budgetpropositionen för 2018.

När det gäller anslaget 1:8 Sveriges geologiska undersökning föreslår motionärerna att det minskas med 38 miljoner kronor 2020 i jämförelse med förslagen i budgetpropositionen. Motionärerna fortsätter att avsätta ett lägre anslag än regeringen med hänvisning till samma prioritering som vid behandlingen av budgetpropositionen för 2018.

Vidare föreslår motionärerna att anslaget 1:20 Bidrag till företagsutveckling och innovation minskas med 110 miljoner kronor 2020 i jämförelse med budgetpropositionen. Motionärerna avvisar regeringens föreslagna ökning av anslaget.

Motionärerna föreslår att anslagen 2:3 Exportfrämjande verksamhet och 2:4 Investeringsfrämjande minskas med 160 respektive 15 miljoner kronor 2020 i jämförelse med förslagen i budgetpropositionen. Motionärerna avvisar regeringens satsning på Exportstrategin.

Därtill föreslår motionärerna ett nytt anslag inom utgiftsområde 24, Företagsrådgivning, som ska tillföras 10 miljoner kronor 2020.

Vissa kompletterande uppgifter

Konstitutionsutskottets uttalande våren 2017 om tillkännagivanden

I samband med att konstitutionsutskottet våren 2017 behandlade regeringens skrivelse 2016/17:75 Riksdagens skrivelser till regeringen tog utskottet upp behandlingen av tillkännagivanden och anförde följande (bet. 2016/17:KU21):

Konstitutionsutskottet har tidigare välkomnat att regeringen tydligt redovisar när den behandlar ett tillkännagivande i t.ex. budgetpropositionen. Vissa utskott, t.ex. justitieutskottet och näringsutskottet, tar i sina yttranden till konstitutionsutskottet om den nu aktuella skrivelse 75 upp frågor där regeringen hänvisar till behandlingen i en tidigare framlagd proposition. Det kan gälla både icke slutbehandlade och slutbehandlade tillkännagivanden. Konstitutionsutskottet vill framhålla att det är angeläget att regeringen är tydlig i den aktuella propositionen huruvida den anser att ett tillkännagivande är slutbehandlat eller inte med det som redovisas och föreslås. Utskotten ges därmed en möjlighet att reagera i samband med att regeringen gör sin bedömning. Frågan kan därmed behandlas i sitt sakliga sammanhang. Lämpligen kan berört utskott således redovisa sin syn i samband med att regeringen i t.ex. budgetpropositionen redovisar sin behandling av ett tillkännagivande. Om regeringen har redovisat sin syn för riksdagen i en proposition eller skrivelse och inte mött invändningar bör den, inför framtagandet av skrivelse 75, kunna utgå från att riksdagen inte har invändningar mot den hantering som redovisats. Det finns dock inget formellt hinder mot att ett utskott som av något skäl inte uppmärksammat regeringens redovisning återkommer i samband med behandlingen av skrivelse 75.

Tillväxtanalys utvärderingar av stöd till innovativa företag

I en rapport publicerad 2014 presenterade Tillväxtanalys resultatet av en kontrafaktisk effektutvärdering av Vinnovas företagsstöd till innovativa små och medelstora företag (Vinn nu och Forska och väx-program) mellan 2006 och 2010 (rapport 2014:16). Tillväxtanalys hade följt företagets utveckling, under och upp till fem år efter stödet. Effekten av företagsstöden analyserades i fråga om antal anställda, arbetskraftens produktivitet, omsättning och omsättningstillväxt samt andelen arbetstagare med högre utbildning eller forskartjänst. Resultaten av analysen fick Tillväxtanalys att landa i slutsatsen

att det inte fanns något stöd för att de två programmen hade haft de önskade effekterna under den studerade tidsperioden jämfört med den kontrafaktiska gruppen.

I en uppföljande studie från 2015 tillfördes en regional dimension till den tidigare genomförda analysen, vilket ändrade den tidigare beskrivna genomsnittsbilden betydligt (rapport 2015:7). Analysen visade att effekten av stöden varierade kraftigt mellan regioner. Ett huvudresultat var att effekten av stöden blev mer positiv med stigande tillgång på högutbildad arbetskraft. Efter avslutat stödprogram utvecklades sysselsättningen, försäljningen och produktiviteten särskilt väl i regioner med god tillgång på högutbildad arbetskraft. Den regionala variationen var så stor att det som tidigare var en statistiskt säkerställd negativ effekt ändrades till en statistiskt säkerställd positiv effekt när den regionala dimensionen tillfördes analysen. I vissa regioner utvecklades således stödföretagen sämre än andra jämförbara företag medan det motsatta gällde i regioner där stöden visade sig stärka de stödmottagande företagens konkurrenskraft. Ett annat resultat var att omsättningen utvecklades särskilt svagt i regioner med hög intensitet i nyföretagande.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar inledningsvis att budgetpropositionen för 2020 bygger på en politisk överenskommelse mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet. Vidare vill utskottet uttala sitt stöd för den inriktning på politiken som ligger till grund för anslagsfördelningen inom områdena Näringspolitik och Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande och som beskrivs i budgetpropositionen.

Riksdagen har genom sitt beslut den 27 november 2019 fastställt de ekonomiska ramarna för de olika utgiftsområdena (bet. 2019/20:FiU1). Enligt beslutet fastställdes ramen för utgiftsområde 24 Näringsliv till 7 263 863 000 kronor för 2020. Som framgår av redogörelsen för budgetprocessen i riksdagen i inledningen av betänkandet bygger utskottets fortsatta behandling av anslagsfördelningen för 2020 på förutsättningen att den ram som riksdagen fastställt inte får överskridas och att ställningstagandet till anslagen ska göras genom *ett* beslut. I det följande har utskottet att ta ställning till de olika förslagen inom utgiftsområdet i propositionen och motstående förslag i motioner.

När det gäller området Näringspolitik instämmer utskottet i det som regeringen anför om att stora omvärldsförändringar, såsom digitaliseringen och klimatutmaningen, i hög grad påverkar det svenska näringslivets utveckling på både kort och lång sikt. Digitaliseringen innebär stora omställningar som inverkar på och utmanar näringslivets affärsmodeller. Vidare har näringslivet, tillsammans med andra aktörer, en betydande roll för att de högt ställda målen för den svenska klimat- och miljöpolitiken ska kunna uppnås, liksom för de globala målen för hållbar utveckling och Agenda 2030.

Utmaningar som är kopplade till dessa omvärldsförändringar rör kompetensförsörjning och effektiva regelverk, vilka båda har såväl en nationell som en internationell dimension.

För att möta dessa utmaningar är det utskottets uppfattning, i likhet med vad som framförs i budgetpropositionen, att Sverige ska använda sin position som ett ledande innovationsland för att utveckla både strategiska samarbeten som långsiktigt förstärker innovations- och konkurrenskraften och förmågan att attrahera internationell spetskompetens och investeringar. Därigenom kan svenska företags kapacitet att växa såväl med nya produkter som på nya marknader öka. Sveriges bilaterala innovationspartnerskap med flera länder stärker och utvecklar internationella innovationssamarbeten. Vidare delar utskottet regeringens bedömning att den gröna omställningen och digitaliseringen kan stärka svenska företag och öka konkurrenskraften genom samverkan mellan såväl universitet och högskolor, näringsliv och det offentliga som mellan små och stora företag. Innovationer skapar fler jobb och ett starkt samhälle. På flera områden i samhället finns utmaningar där bred samverkan och innovationskraft behövs för att definiera möjliga lösningar, prioritera insatser och välja vägar framåt. Utskottet instämmer med regeringen att åtgärder behövs för att underlätta för företag att anställa personer som arbetar med forskning och utveckling. Vidare konstaterar utskottet att regeringens arbete för att möta samhällsutvecklingen även utvecklades under föregående mandatperiod, bl.a. genom inrättandet av det nationella innovationsrådet och de strategiska samverkansprogrammen. Utskottet anser att innovationsrådets breda sammansättning och arbetssätt har utvecklats till en central plattform för dialog och samverkan kring strategiska framtidsfrågor. Utskottet välkomnar därför regeringens förslag att avsätta 100 miljoner kronor per år under 2020–2022 till anslaget 1:5 Näringslivsutveckling till innovationsrådets arbete och prioriteringar. Medlen ska användas för att genomföra ytterligare insatser för att stärka ett långsiktigt konkurrenskraftigt och hållbart Sverige samt för att finansiera pilotprojekt inom centrala områden som främjar innovation för att möta samhällsutmaningar. Utskottet instämmer således inte i det som framförs i motionerna 2019/20:3294 (M) och 2019/20:3335 (KD) om att avvisa satsningen på det nationella innovationsrådet.

Utskottet ställer sig även positivt till att regeringen tar arbetet vidare med de strategiska samverkansprogrammen med fyra temaområden: Hälsa och life science, Näringslivets digitala strukturomvandling, Näringslivets klimatomställning och Kompetensförsörjning och livslångt lärande. Genom samverkan mellan universitet och högskolor, näringsliv och det offentliga kan Sverige kraftsamla för att lösa problem och överbygga de utmaningar samhället står inför. Utskottet delar därför regeringens bedömning att samverkansprogrammen bör utökas med en internationell dimension som ska koppla insatser och resultat till internationella innovationssamarbeten.

Utskottet noterar att det i motion 2019/20:2637 (SD) förordas att anslaget 1:2 Verket för forskning och innovationssystem: Forskning och utveckling

minskas med 350 miljoner kronor. Motionärerna menar att det utifrån en analys som Tillväxtanalys har gjort går att ifrågasätta hur effektiv denna stödjande verksamhet är. Utskottet vill med anledning av detta framhålla den analys där Tillväxtanalys har lagt till en regional dimension. Som framgår av det föregående avsnittet framträder genom denna analys en betydligt mer nyanserad bild. Den regionala variationen var så stor att effekten i vissa fall gick från signifikant negativ till signifikant positiv. En viktig slutsats från analysen är att företag i regioner med god tillgång till högutbildad arbetskraft utvecklades särskilt väl efter avslutat stöd.

Utskottet välkomnar den anslagsförstärkning som presenteras i budgetpropositionen och som innebär att 110 miljoner kronor avsätts från 2020 för att Almi ska kunna fortsätta att verka effektivt och utveckla nya tjänster och erbjudanden riktade till företag.

Utskottet ställer sig även bakom regeringens föreslagna effektivisering av näringspolitiken som inbegriper anslagen 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling, 1:5 Näringslivsutveckling och 1:14 Konkurrensforskning.

Med anledning av det som framförs i motion 2019/20:2637 (SD) om insatser för att stärka den svenska mineralnärigen vill utskottet påminna om det som regeringen anför om att Sverige ska vara ett föregångsland för en hållbar gruvnäring. Utskottet anser att det finns goda möjligheter att utvinna innovationskritiska metaller och mineraler, vilket också utgör en viktig del i att säkerställa tillgång till hållbart producerade metaller till de tekniker som möjliggör fossilfria energilösningar och lagring av energi.

I sistnämnda motion finns även förslag om en anslagsökning för besöksnäringen. Utskottet delar motionärernas uppfattning att besöksnäringen har en stor potential men ser i dagsläget inget behov av att ändra den anslagsnivå som regeringen föreslagit. Besöksnäringen finns i alla delar av landet och bidrar därför till lokal och regional utveckling. Näringen är även personalintensiv, vilket gör att den kan absorbera arbetskraft när det övriga näringslivet omvandlas och automatiseras. Samtidigt väcker turismen frågor om klimat och miljö. Utskottet välkomnar därför regeringens avsikt att i en kommande strategi beskriva hur besöksnäringens och turismens bidrag till en hållbar ekonomisk, social och miljömässig utveckling i hela landet kan öka.

När det gäller området Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande delar utskottet regeringens bedömning att exporten spelar en avgörande roll för jobben och tillväxten i den svenska ekonomin. Utskottet delar även regeringens bedömning att de svenska företagens export i dag hotas av en ökande protektionism, som t.ex. tar sig formen av ståltullar i USA och brexit. En upptrappning av handelskonflikterna riskerar att drabba Sverige särskilt hårt och prioriteringar behöver göras för att maximera nyttan av exportfrämjandet. Det är utskottets uppfattning att fokus därför bör läggas på att stötta små och medelstora företags export, inte minst på marknader med hög BNP, hög förväntad tillväxt eller höga trösklar för att ta sig in på marknaden.

Med anledning av motion 2019/20:3335 (KD) där det föreslås att riksdagen ska avvisa regeringens satsning på exportstrategin vill utskottet påminna om att regeringen arbetar med att ta fram en utvecklad exportstrategi för att möta de ovan nämnda utmaningar som den svenska utrikeshandeln står inför. Utskottet välkomnar att regeringen avser att fortsätta det påbörjade arbetet med exportstrategin och att regeringen även avser att utveckla den. Hänsyn behöver tas till de förändringar som skett i världen och till de nya utmaningar som uppkommit sedan strategin togs fram. Utskottet noterar även det som regeringen anför om att insatserna inom ramen för exportstrategin ska genomföras med målet att hela landet ska dra nytta av insatserna och att strategin utvecklas med fokus på hållbar utveckling samt tillväxt och nya arbetstillfällen i hela landet.

Utskottet vill i övrigt när det gäller förslag som återfinns i motionerna och som inte särskilt berörts ovan hänvisa till de insatser och prioriteringar som görs i budgetpropositionen för 2020 och som utskottet står bakom.

Utskottet noterar avslutningsvis att regeringen i budgetpropositionen, utgiftsområde 24 Näringsliv, lämnar en redogörelse av fem tillkännagivanden som rör näringspolitiken. Fyra av dessa har gjorts efter förslag från näringsutskottet, och regeringen bedömer att de är slutbehandlade. Ett tillkännagivande har gjorts efter förslag från trafikutskottet, och regeringen bedömer att även det är slutbehandlat i den del som gäller SJ AB. Utskottet ser positivt på att regeringen i budgetpropositionen redogör för de åtgärder som den har vidtagit med anledning av ett antal av de tillkännagivanden om näringspolitiken som riksdagen gjort till regeringen. Utskottet har inte något att invända mot regeringens bedömning när det gäller de tillkännagivanden som redogörs för i budgetpropositionen, utgiftsområde 24 Näringsliv.

Sammanfattningsvis är det utskottets uppfattning att de anslagsnivåer och bemyndiganden som regeringen föreslår är väl avvägda och syftar till att företag ska kunna utvecklas, växa och sysselsätta fler i hela Sverige och stärka den svenska konkurrenskraften. Utskottet vill samtidigt påminna om att insatser som stärker företag och den svenska konkurrenskraften omfattar fler åtgärder än de som finansieras inom utgiftsområde 24.

Utskottet tillstyrker således regeringens förslag till anslag för utgiftsområde 24 Näringsliv och förordar att riksdagen anvisar anslagen i enlighet med förslaget i budgetpropositionen, som framgår av bilaga 2. Utskottet förordar vidare att riksdagen godkänner de bemyndiganden inom utgiftsområdet som regeringen föreslagit i budgetpropositionen. Därmed avstyrker utskottet samtliga här behandlade motionsyrkanden.

V.S. Visit Sweden AB

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bemyndigar regeringen att förvärva Svensk Turism AB:s aktier i Visit Sweden och godkänner att Visit Swedens uppdrag förtydligas i enlighet med regeringens förslag.

Jämför särskilt yttrande 5 (M, SD, KD).

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att förvärva Svensk Turism Aktiebolags (Svensk Turism AB) aktier i Visit Sweden och som likvid för förvärvet erlægga noll kronor. Vidare föreslår regeringen att den bemyndigas att vidta de åtgärder i övrigt som krävs för att genomföra transaktionen. Därtill föreslår regeringen att riksdagen godkänner att Visit Swedens uppdrag förtydligas i enlighet med regeringens förslag.

Riksdagen beslutade i juni 1995 bl.a. att staten skulle medverka i marknadsföringen av Sverige som turistland på vissa utlandsmarknader. Verksamheten skulle drivas i bolagsform och turistnäringens företag inbjudas att bli delägare i bolaget (prop. 1994/95:177, bet. 1994/95:KrU28). Visit Sweden bildades 1995 och marknadsför Sverige som besöksmål utomlands. Visit Sweden ägs gemensamt av staten och besöksnäringen genom Svensk Turism AB med hälften vardera. Det gemensamma ägandet regleras i ett aktieägaravtal. Enligt aktieägaravtalet ska Visit Sweden finansieras bl.a. genom att staten tillför medel genom aktieägartillskott. Besöksnäringen ska verka för att medfinansiering lämnas för bedrivande av de aktiviteter som ska genomföras i bolaget, med målsättningen att medfinansieringen ska uppgå till minst samma belopp som de aktieägartillskott som staten tillskjuter.

Regeringen konstaterar i propositionen att marknaden och förutsättningarna för Visit Swedens verksamhet sedan bildandet har förändrats och att bolaget i dag möter nya utmaningar jämfört med tidigare. För att kunna bidra till ett strategiskt arbete med att utveckla den svenska besöksnäringen behöver Visit Sweden under kommande år ställa om och effektivisera sin verksamhet.

Visit Sweden har i dag behov av medel som besöksnäringen genom Svensk Turism AB inte har möjlighet att tillmötesgå. EU:s statsstödsregler sätter vidare begränsningar för statens möjligheter att tillskjuta medel till ett delägt bolag såvida inte övriga aktieägare också deltar på lika villkor, eller såvida det inte är en marknadsmässig investering, vilket det enligt regeringens bedömning inte finns förutsättningar för.

Regeringen anser mot denna bakgrund att staten bör ta över hela ägandet av Visit Sweden i syfte att stärka styrningen av bolaget och ge möjlighet för staten att finansiera den omställning som krävs för att bolaget även framöver ska kunna leverera den samhällsnytta som bolagets verksamhet innebär. Regeringen noterar att aktieägaravtalet inte reglerar den ena aktieägarens

övertagande av den andras aktier. Regeringen anser därför att en överenskommelse, villkorad av riksdagens godkännande i erforderliga delar, bör ingås mellan aktieägarna med innebörden att staten ges möjlighet att vederlagsfritt förvärva samtliga Svensk Turism AB:s aktier i Visit Sweden. En följd av transaktionen blir att aktieägaravtalet mellan staten och Svensk Turism AB sägs upp.

I samband med att staten förvärvar Svensk Turism AB:s aktier i Visit Sweden ser regeringen skäl att förtydliga bolagets uppdrag. Regeringen föreslår att bolaget ges ett förtydligt uppdrag att genom effektiva kommunikationskanaler marknadsföra Sverige som turistland hos utländska målgrupper och bidra till att öka Sveriges attraktionskraft som besöksmål. Regeringen anför att bolagets uppdrag i denna del utgör ett samhällsuppdrag. Enligt regeringens mening har staten även i fortsättningen ett ansvar för den samlade presentationen av Sverige utomlands. Vidare bör bolaget även framgent, på marknadsmässiga villkor och med marknadsmässig avkastning, kunna bedriva pr- och marknadsföringsåtgärder som avser enskilda destinationer i Sverige och Sverige som turistland.

För det fall staten och Svensk Turism AB inte kan komma överens om villkoren för statens förvärv av Svensk Turism AB:s aktier i Visit Sweden bedömer regeringen att det saknas förutsättningar att driva bolaget vidare. I sådant fall bör det utvärderas om det uppdrag som utgör bolagets samhällsuppdrag bör utföras i någon annan form.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan konstatera att marknaden och förutsättningarna för Visit Sweden har förändrats sedan bildandet av bolaget 1995 och att bolaget möter nya utmaningar i dag jämfört med tidigare. Vidare noterar utskottet att regeringen gör bedömningen att Visit Sweden behöver ställa om sin verksamhet för att kunna bidra till ett strategiskt arbete med att utveckla den svenska besöksnäringen. Visit Sweden är delägt av staten och besöksnäringen genom Svensk Turism AB. Enligt regeringen har Svensk Turism AB inte möjlighet att tillmötesgå de behov av medel som Visit Sweden har, och EU:s statsstödsregler begränsar möjligheten för staten att tillskjuta medel om inte övriga aktieägare också deltar på lika villkor. Utskottet noterar även att regeringen gör bedömningen att det saknas förutsättningar för att driva bolaget vidare om staten och Svensk Turism AB inte kan nå en överenskommelse om villkoren för statens förvärv av Svensk Turism AB:s aktier i Visit Sweden.

Mot denna bakgrund menar utskottet att det bör möjliggöras för regeringen att ta över hela ägandet av Visit Sweden för att stärka styrningen av bolaget och för att ge staten möjlighet att finansiera den omställning som krävs för att bolaget ska kunna leverera den samhällsnytta som bolagets verksamhet innebär. Om en överenskommelse inte kan nås och regeringens bedömning kvarstår, att det saknas förutsättningar för att driva bolaget vidare, förutsätter utskottet att regeringen återkommer till riksdagen i frågan.

Utskottet anser därmed att riksdagen bör bemyndiga regeringen att dels förvärva Svensk Turism AB:s aktier i Visit Sweden och som likvid för förvärvet erlägga noll kronor, dels att vidta de åtgärder som i övrigt krävs för att genomföra transaktionen. Utskottet anser även att riksdagen bör godkänna regeringens förslag att Visit Swedens uppdrag förtydligas i enlighet med regeringens förslag och som redogjorts för tidigare i detta betänkande.

Med hänvisning till det anförda tillstyrks propositionen i berörd del.

Särskilda yttranden

1. Statens budget inom utgiftsområde 24, punkt 2 (M)

Lars Hjälmered (M), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M) och Lotta Olsson (M) anför:

Moderaternas samlade budgetförslag bör ses som en helhet där inte någon del eller några delar kan brytas ut och behandlas isolerat. Eftersom riksdagen har fastställt de ekonomiska ramarna för de olika utgiftsområdena (bet. 2019/20:FiU1) och gett budgetpolitiken en annan inriktning än den vi önskar, avstår vi från att delta i beslutet när det gäller anslagsfördelningen inom utgiftsområde 24 Näringsliv. Vi vill däremot redovisa vår uppfattning om politikens inriktning i det här särskilda yttrandet.

I partimotion 2019/20:3060 (M) redovisas Moderaternas samlade budgetpolitik. Vi står bakom det som anförs i motionen som helhet men vill här särskilt framhålla att ett samhällskontrakt som hotas av utbredd otrygghet och bristande välfärd kräver kloka prioriteringar. I vår budgetmotion prioriterar vi därför det som är viktigast för Sverige. Det handlar bl.a. om att återupprätta samhällskontraktet genom betydande öknningar av de generella statsbidragen till välfärden samtidigt som försvaret stärks, och det handlar om att förbättra sammanhållningen över hela landet och över generationer. Hur detta ska ske utvecklas av företrädare för Moderaterna i finansutskottets betänkande 2019/20:FiU1.

När det gäller utgiftsområde 24 Näringsliv vill vi inledningsvis framhålla betydelsen av att den politik som förs bidrar till att skapa ett gott företagsklimat i allmänhet och ett mycket gott små- och nyföretagarklimat i synnerhet. Sverige ska kunna dra nytta av de möjligheter som globaliseringen ger och möta de utmaningar globaliseringen ställer oss inför. Fyra av fem nya jobb skapas i små och medelstora företag. Att dessa företag ges goda förutsättningar att starta, verka och växa är helt avgörande för att fler ska få ett arbete att gå till. Villkoren för företag som verkar i Sverige måste vara konkurrenskraftiga jämfört med villkoren i andra länder.

Vi menar att det därför behöver bli enklare att starta, driva, utveckla och äga företag i Sverige. Entreprenörer bör ges förutsättningar att vilja och våga satsa på sina idéer. Arbetet med att genomföra regelförbättringar behöver prioriteras, både här hemma i Sverige och på EU-nivå. För att ta vara på den nya teknikens möjligheter och utveckla Sveriges internationella konkurrenskraft behövs vidare en sammanhållen och offensiv digitaliseringspolitik. Tillgången till välfungerande transporter och infrastruktur är också en förutsättning för både företagande och tillväxt – det gäller särskilt för ett glest befolkat land med stora avstånd som Sverige. Vi anser även att skatter inte ska sätta käppar i hjulet för företag som vill växa. Om Sverige ska klara välfärdens

utmaningar på längre sikt behöver villkoren för företagens investeringar förbättras och skatterna på arbete minska.

Om ramarna för Moderaternas samlade budgetförslag hade antagits av riksdagen i budgetprocessens första steg hade det funnits andra förutsättningar för att driva en framgångsrik och företagsfrämjande politik. Vår uppfattning om hur anslagsfördelningen inom utgiftsområdet bör se ut stämmer överens med den som framgår av motion 2019/20:3294 (M).

När det gäller anslaget 1:5 Näringslivsutveckling hade vi velat se att riksdagen avvisat regeringens förslag om ytterligare resurser till det nationella innovationsrådet. Vi hade i stället velat se att dessa 100 miljoner kronor använts för att förstärka det stöd till elektrifiering av fordonssektorn som infördes 2018. Utöver dagens finansiering till en nationell testanläggning skulle de nya medlen i första hand ha gått till projekt som utvecklar ny teknik för omställning av transportsektorn.

Vi hade även velat se en minskning av pris- och löneomräkningen med 50 procent för följande anslag för att finansiera andra prioriterade reformer: anslaget 1:1 Verket för innovationssystem (–7 miljoner kronor), anslaget 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel (–6 miljoner kronor), anslaget 1:4 Tillväxtverket (–2 miljoner kronor), anslaget 1:8 Sveriges geologiska undersökning (–2 miljoner kronor), anslaget 1:13 Konkurrensverket (–1 miljon kronor), anslaget 1:21 Patent- och registreringsverket (–9 miljoner kronor) och anslaget 2:2 Kommerskollegium (–1 miljon kronor).

Vidare gör regeringen i budgetpropositionen bedömningen att fyra tillkännagivanden efter förslag från näringsutskottet är slutbehandlade och att ett tillkännagivande efter förslag från trafikutskottet är delvis slutbehandlat. Vi vill här framhålla vår uppfattning att vi inte delar regeringens bedömning om att tillkännagivandena som rör oberoende effektutvärderingar och handläggningstider för myndigheter är slutbehandlade. Vi får anledning att återkomma till dessa frågor i samband med att riksdagen våren 2020 behandlar regeringens skrivelse om riksdagens skrivelser till regeringen och kommer då att utveckla de invändningar vi har om de kvarstår.

2. Statens budget inom utgiftsområde 24, punkt 2 (SD)

Mattias Bäckström Johansson (SD), Tobias Andersson (SD) och Eric Palmqvist (SD) anför:

Riksdagen har genom sitt beslut den 27 november fastställt de ekonomiska ramarna för de olika utgiftsområdena (bet. 2019/20:FiU1). I Sverigedemokraternas budgetmotion 2019/20:2682 tydliggörs partiets viktigaste övergripande visioner för de kommande åren. Satsningar på småföretagande, billigare transporter, stärkt rättsväsende och ett större statligt ansvar för sjukvården är satsningar som sticker ut i Sverigedemokraternas förslag till statsbudget för 2020, och som vi även vill nämna i det här sammanhanget. Inriktningen för den ekonomiska politik som vi förordar presenteras närmare

av Sverigedemokraternas företrädare i finansutskottets betänkande 2019/20:FiU1.

Eftersom riksdagen har fastställt de ekonomiska ramarna för de olika utgiftsområdena (bet. 2019/20:FiU1) och gett budgetpolitiken en annan inriktning än den vi förordat, avstår vi från att delta i beslutet om anslagens fördelning inom utgiftsområde 24 Näringsliv. I stället redovisar vi i detta särskilda yttrande den fördelning av anslagen inom utgiftsområdet som förordas i Sverigedemokraternas motion 2019/20:2637.

Vi ser betydande orosmoln och signaler om att Sverige tappar i konkurrenskraft gentemot jämförbara länder i Europa. Samtidigt hårdnar även konkurrensen mot växande ekonomier i framför allt Asien. För att kunna stärka sin konkurrenskraft behöver Sverige förbli en avancerad kunskaps-ekonomi och en stark industrination. Den moderna kunskapsökonomi är präglad av snabba teknologiskiften och Sverige måste ta sig an dessa utmaningar för att förbli innovativt och konkurrenskraftigt. Entreprenörer skapar nya affärsmöjligheter och lägger grunden för nya innovativa företag i Sverige. Därför behövs tydliga och långsiktiga spelregler för hela näringslivet, för såväl stora som små företag, och det är angeläget att företagen ges möjlighet att verka på en marknad med tydliga ramverk men utan onödigt regelkrångel. Vi menar att det är så framtidens välstånd byggs.

När det gäller anslagsfördelningen inom utgiftsområde 24 Näringsliv vill vi anföra följande. Vi hade föredragit att riksdagen minskat anslaget 1:1 Verket för innovationssystem med 30 miljoner kronor och anslaget 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling med 350 miljoner kronor. Utifrån resultaten av den analys som Tillväxtanalys gjort av myndighetens stöd till små och medelstora innovationsdrivna företag går det att ifrågasätta hur effektiv denna stödjande verksamhet är. Vi anser generellt att diskussionen om tillväxt och innovation sannolikt bör föras bortom statliga skattefinansierade satsningar. Samtidigt som vi konstaterar detta vill vi understryka att frågan bör genomlysas grundligt innan förutsättningarna för Verket för innovationssystem (Vinnova) och de företag som får stöd från myndigheten ändras radikalt. Tills en sådan genomlysning av verksamheten är genomförd anser vi ändå att det finns goda skäl för att minska anslagen.

Vad gäller anslaget 1:4 Tillväxtverket noterar vi att det finns en stor differens mellan regeringens anslagsförslag och Tillväxtverkets uppskattade behov av finansiering. Mot bakgrund av det ökade antalet uppdrag och myndighetens ambitioner hade vi velat se en ökning av anslaget med 50 miljoner kronor.

För att genomföra förbättringar för personer med funktionsnedsättning på arbetsmarknaden hade vi föredragit en ökning av anslaget 1:5 Näringslivsutveckling med 20 miljoner kronor. Den extra satsningen skulle syfta till att öka kunskapen om och möjligheterna att starta s.k. sociala företag.

Tillväxtanalys bidrar genom sina rapporter och analyser med viktiga redskap för att beslutsfattare ska kunna fatta välgrundade beslut om tillväxtpolitik. Myndighetens omvärldsanalyser, vilka bl.a. görs av ett antal

utlandsbaserade kontor, är också ett stöd såväl för politiken som för näringslivet som verkar på den internationella marknaden. Sverige är ett exportberoende land, och vi ser goda möjligheter för exporten att växa med Sverigedemokraternas politik och hade velat se en ökning av anslaget 1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska studier och analyser med 10 miljoner kronor.

Visit Sweden har i uppdrag att marknadsföra Sverige internationellt och bidra till att stärka Sveriges varumärke för att få fler turister att resa hit. Vi ser att besöksnäringen har en stor potential och anser att det därför är viktigt att satsa på en konkurrenskraftig infrastruktur och förenklade regelverk för företag och att stimulera till investeringar och utbildning samt att stärka Sveriges attraktionskraft som besöksmål såväl utomlands som inrikes. Vi hade därför föredragit en ökning av anslaget 1:7 Turistfrämjande med 30 miljoner kronor för att initiera en sådan ambitionshöjning som vi redogjort för här.

Vi hade velat se en ökning av anslaget 1:8 Sveriges geologiska undersökning med 65 miljoner kronor. Gruvdrift och mineralhantering är ett nyckelområde inom svenskt näringsliv, och flera verksamhetsområden inom myndigheten är i behov av förstärkning. Av dessa vill vi särskilt lyfta fram följande områden som prioriterade: hållbara hav och blå tillväxt, hållbart samhällsbyggande i hela landet, ökat engagemang som huvudman för efterbehandling av förorenade områden, tryggad dricksvattenförsörjning och en nationell geodatastrategi.

Vad gäller anslaget 1:9 Geovetenskaplig forskning hade vi föredragit en ökning av anslaget med 19 miljoner kronor. Vi vill öka ambitionen gällande riktad forskning kring en hållbar utveckling av mineralnäringen i syfte att stärka den svenska konkurrenskraften inom området. Utveckling och innovation inom områden som hantering och utnyttjande av gruvavfall, cirkulära flöden och minskade koldioxidutsläpp är nödvändigt för att klara miljömålen och de krav som näringen ställs inför.

Vi hade även velat se en ökning av anslaget 1:11 Bolagsverket med 8 miljoner kronor för att myndigheten ska kunna stärka sitt arbete mot ekonomisk brottslighet.

Vi ser vidare ett behov av att generellt lyfta de naturvetenskapliga institutionerna i Sverige. Vi anser att Ingenjörsvetenskapsakademien fyller en angelägen samhällsfunktion och hade därför föredragit en ökning av anslaget 1:12 Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien med 1 miljon kronor 2020.

Vi hade också velat se en ökning av anslaget 1:13 Konkurrensverket med 15 miljoner kronor 2020 för att förstärka Konkurrensverkets insatser mot korruption i samband med deras tillsynsverksamhet.

För att i högre utsträckning säkerställa en effektiv konkurrens i både offentlig och privat verksamhet samt förbättra de offentliga upphandlingarna och minimera bortslösade skattemedel hade vi föredragit att anslaget 1:14 Konkurrensforskning ökas med 2 miljoner kronor.

Vi har därtill förordat två nya anslag inom utgiftsområdet. Den teknologiska utvecklingen är i dag väsentligt annorlunda än vad den har varit tidigare i mänskligens historia. Det som skiljer vår tids teknologiska

utveckling från tidigare utveckling är att den är exponentiell. På endast sju dubbleringar har teknologier med en sådan utvecklingskurva ökat över 100 gånger i kraftfullhet. Det är framför allt informationsbaserade teknologier som följer en sådan utvecklingskurva, och allteftersom fler teknologier blir informationsbaserade faller de under en exponentiell utvecklingstakt. Några teknologiska områden som benämns som omdanande eller exponentiella är bioinformatik, datateknologi, nätverk och sensorer, artificiell intelligens, robotteknologi, digital tillverkning, medicin, nanomaterial och nanoteknologi. Vissa anser att dessa områden besitter en potential att tillgodose människors behov av hälsosam mat, rent vatten, energi, medicin, sjukvård och utbildning. Ytterligare en aspekt av dessa teknologier är att de har en kumulativ verkan, dvs. när framsteg görs inom en teknologi påverkar det potentialen hos andra teknologier. Det här innebär att det är meningsfullt och relevant att förhålla sig till dessa teknologier som en helhet och inte enbart som självständiga teknologiområden. För att Sverige ska kunna ligga i framkant inom det här området anser vi att det bör inrättas ett nationellt råd med sakkunniga experter vars uppgift blir att arbeta med exponentiella teknologier och andra viktiga teknologiområden. För att främja exponentiella teknologier hade vi föredragit att riksdagen tillförde 10 miljoner kronor 2020 till ett nytt anslag.

Vi hade också velat se att riksdagen anvisade 250 miljoner kronor 2020 till starta-egget-bidrag för yrkesverksamma. I Sverige finns hjälp att få om man vill starta ett företag, ett s.k. starta-egget-bidrag. För att få ta del av ett sådant bidrag krävs det dock att man är arbetslös och står långt från arbetsmarknaden. Vi vill därför inrätta ett nytt system där man som yrkesverksam, under vissa förutsättningar, ska ha rätt att ta tjänstledigt från ett arbete för att försöka förverkliga en företagsidé och där man ges ekonomiska förutsättningar som motsvarar nivån för arbetslöshetskassan. Stödsystemet ska organiseras genom Tillväxtverket, som ska garantera att stödet ges till innovativa och nyskapande affärsidéer som på sikt har potential att få hela den svenska ekonomin att växa.

Vi vill i detta särskilda yttrande även framhålla att vi inte delar regeringens bedömning i budgetpropositionen att tillkännagivandena som gjorts av riksdagen efter förslag från näringsutskottet och som rör oberoende effektutvärderingar, förutsättningarna för svensk industri och myndigheters handläggningstider är slutbehandlade. Vi får anledning att återkomma i dessa frågor när riksdagen våren 2020 behandlar regeringens skrivelse om riksdagens skrivelser till regeringen och kommer då att utveckla de invändningar vi har om de kvarstår.

3. Statens budget inom utgiftsområde 24, punkt 2 (V)

Birger Lahti (V) anför:

Riksdagen har genom sitt beslut den 27 november 2019 fastställt att de samlade utgifterna för utgiftsområde 24 inte får överstiga 7 263 863 000 kronor 2020 (bet. 2019/20:FiU1). Eftersom Vänsterpartiets förslag till anslag inom utgiftsområdet ligger över den nivån kan jag inte reservera mig till

förmån för detta förslag. Därför väljer jag att avstå från ställningstagande och redogör i stället i detta särskilda yttrande för den politik som hade kunnat genomföras om Vänsterpartiets förslag hade fått riksdagens stöd. Vänsterpartiets samlade förslag när det gäller statens budget finns i partimotion 2019/20:2915. I motionen finns också förslag till ram för utgiftsområde 24. Förslaget till statens budget för 2020 inom utgiftsområde 24 läggs fram i motion 2019/20:3020 (V).

Vänsterpartiets budgetförslag utgör en plan för jämlikhet och grön omställning där Vänsterpartiet satsar på välfärden i kommuner och landsting, minskar de ekonomiska klyftorna, prioriterar de ekonomiskt mest utsatta och föreslår ett stort klimatpaket för grön omställning. Detta förslag finansieras framför allt genom höjda kapitalskatter och genom att höja skatten för höginkomsttagare. Hur detta ska ske utvecklas ytterligare av företrädare för Vänsterpartiet i finansutskottets betänkande 2019/20:FiU1.

När det gäller prioriteringarna inom utgiftsområde 24 Näringsliv vill jag anföra följande. När alla människor har möjlighet att ha ett arbete fungerar samhället som bäst. Därför bör politiken sträva efter att nå målet om full sysselsättning. Jobb skapas när innovationer och nytänkande omsätts i nya produkter och tjänster, inte genom att företag konkurrerar med lägre löner och sämre villkor. Det är därför viktigt att skapa långsiktighet och goda förutsättningar för tillväxt för de små och medelstora företagen, men också trygghet för den enskilda företagaren och för anställda.

Jag ser därför ett behov för Sverige att ställa om till innovationsdriven tillväxt. Det andra länder gör billigare och ibland bättre måste Sverige och landets företag möta med högre kunskapsinnehåll, resurseffektivare produktion samt en produktion av varor och tjänster som utgår från Sveriges samhällsutmaningar. Omställningen av ekonomin måste genomföras i ett nytt ekonomiskt landskap, där klimatförändringarna och den växande befolkningen både utgör utmaningar och möjligheter. Vidare menar jag att forskning och utveckling behöver genomföras i nära relation med industrin men att forskningen även i fortsättningen behöver vara fri och självständig.

När det gäller anslagsfördelningen inom utgiftsområde 24 anser jag att riksdagen borde ha beslutat i enlighet med förslagen i motion 2019/20:3020 (V).

I överensstämmelse med vad som föreslås i den nyssnämnda motionen hade jag velat se en ökning av anslaget 1:5 Näringslivsutveckling med 47 miljoner kronor 2020 i jämförelse med regeringens förslag. Av denna ökning av anslaget borde 30 miljoner kronor användas för ett riktat stöd till kvinnors företagande. En del av stödet skulle användas för att underlätta yrkesnätverkande mellan kvinnor och en andra del av stödet skulle användas för att stödja kvinnors innovation. Vidare skulle 17 miljoner kronor av ökningen användas för att stödja de kooperativa företagen. För att ytterligare stärka de kooperativa företagen hade jag velat se att 40 miljoner kronor inom ramen för anslaget använts för att skapa kooperativ utveckling. Sammantaget innebär detta en satsning på 57 miljoner kronor på kooperativt företagande.

Vidare hade jag önskat att riksdagen ökat anslaget 1:11 Bolagsverket med 5 miljoner kronor 2020 i förhållande till regeringens förslag för att stärka myndighetens arbete och insatser mot ekonomisk brottslighet och penningtvätt.

Jag kan slutligen konstatera att regeringen i budgetpropositionen, utgiftsområde 24 Näringsliv, lämnar en redogörelse av fem tillkännagivanden som rör näringspolitiken. Fyra av dessa har gjorts efter förslag från näringsutskottet, och regeringen bedömer att de är slutbehandlade. Ett tillkännagivande har gjorts efter förslag från trafikutskottet, och regeringen bedömer att även det är slutbehandlat i den del som gäller SJ AB. Jag ser positivt på att regeringen i budgetpropositionen redogör för de åtgärder som den har vidtagit med anledning av ett antal av de tillkännagivanden om näringspolitiken som riksdagen gjort till regeringen. Jag har inte något att invända mot regeringens bedömning när det gäller de tillkännagivanden som redogörs för i budgetpropositionen som slutbehandlade.

4. Statens budget inom utgiftsområde 24, punkt 2 (KD)

Camilla Brodin (KD) anför:

Riksdagen har genom sitt beslut den 27 november 2019 fastställt att de samlade utgifterna för utgiftsområde 24 inte får överstiga 7 263 863 000 kronor 2020 (bet. 2019/20:FiU1). Eftersom Kristdemokraternas budgetalternativ bör ses som en helhet väljer jag att avstå från ställningstagande och lägger i stället fram ett särskilt yttrande om Kristdemokraternas politik när det gäller utgiftsområdet. Kristdemokraternas samlade förslag när det gäller statens budget finns i partimotion 2019/20:3341. I motionen finns också förslag till ram för utgiftsområde 24. Förslaget till statens budget för 2020 inom utgiftsområde 24 läggs fram i motion 2019/20:3335 (KD).

Kristdemokraterna vill genom sitt förslag till statsbudget skapa förutsättningar för ett samhälle med god ekonomisk tillväxt och ett företagsklimat som står sig starkt i den allt hårdare globala konkurrensen. En välfungerande ekonomisk politik ger oss resurser att satsa på välfärden, såsom en god vård och omsorg och en bra skola. Kristdemokraternas förslag till statsbudget innehåller därför stora resurstillskott till vård, omsorg, socialtjänst och rättsväsende för att främja välfärd och trygghet för alla. Det är strukturellt riktiga reformer för att rusta Sverige för sämre tider. Detta budgetförslag utvecklas ytterligare av företrädare för Kristdemokraterna i finansutskottets betänkande 2019/20:FiU1.

När det gäller utgiftsområde 24 Näringsliv vill jag därtill anföra följande. Sverige behöver ett företagsklimat som lägger grunden för fler jobb. Nya jobb skapas inte av politiker i riksdag eller regering, utan de skapas främst när människor finner det mödan värt att starta och utveckla ett företag, förverkliga en idé och riskera sitt sparkapital. Det är viktigt att lagar, skatter och regler utformas på ett sådant sätt som gör det enklare för människor att starta och

driva företag. De regler staten ställer upp för företagen ska vara långsiktiga. Vidare ska likvärdiga villkor gälla för olika företagsformer, oavsett storlek av företag, och för företagande i hela landet.

De små och medelstora företagen, som ofta är familjeföretag, ska stå i centrum för utformningen av näringspolitiken. Samtidigt har Sverige förmånen att ha en tillväxt av större internationella företag som också efterfrågar ett gynnsamt regelverk för att kunna fortsätta växa och stanna kvar i landet. Att de små företagen får möjlighet att växa och att de större företagen kan fortsätta utvecklas, är en förutsättning för att vårt land även framöver ska kunna hävda sig i den internationella konkurrensen med kompetens, produkter och tjänster. Med fler sysselsatta kan fler försörja sig själva och därmed få mer makt över sina liv. Med fler sysselsatta skapas också resurser för att förstärka samhällsekonomin och därmed värna välfärdssystemen så att de som bäst behöver samhällets stöd också kan få det. En del i detta är att även se eget företagande som en naturlig väg till arbete, både för sig själv och för andra.

När det gäller anslagsfördelningen inom utgiftsområde 24 hade jag föredragit att riksdagen beslutat i enlighet med förslaget i motion 2019/20:3335 (KD). Det innebär att jag hade velat se en ökning av anslaget 1:4 Tillväxtverket med 15 miljoner kronor för en satsning för att ytterligare förenkla för ägarskiftet och generationsväxlingar. De tillförda medlen skulle användas av Tillväxtverket för att öppna ett antal ägarskifteskontor över landet som kan ge råd och stöd i ägarskiftesprocesser.

När det gäller anslaget 1:5 Näringslivsutveckling hade jag velat se en minskning av anslaget med 495 miljoner kronor, bl.a. för att jag avvisar regeringens ökning till det nationella innovationsrådet på 100 miljoner kronor. Vad gäller anslaget 1:20 Bidrag till företagsutveckling och innovation hade jag velat att riksdagen avvisade regeringens tillskott på 110 miljoner kronor till Almi. Vidare vad gäller anslagen 2:3 Exportfrämjande och 2:4 Investeringsfrämjande hade jag föredragit att riksdagen avslagit regeringens ökning av exportstrategin, vilket innebär att jag därför hade velat se en minskning av anslagen med 160 miljoner kronor respektive 15 miljoner kronor. I övrigt hade jag mot bakgrund av att Kristdemokraterna gör andra prioriteringar velat se minskningar av följande anslag i förhållande till regeringens förslag: anslaget 1:1 Verket för innovationssystem (–10 miljoner kronor), anslaget 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel (–100 miljoner kronor) och anslaget 1:8 Sveriges geologiska undersökning (–38 miljoner kronor). Jag hade också föredragit att riksdagen beslutat att inrätta ett anslag för företagsrådgivning och avsatt 10 miljoner kronor för detta ändamål.

Vidare gör regeringen i budgetpropositionen bedömningen att fyra tillkännagivanden efter förslag från näringsutskottet är slutbehandlade och att ett tillkännagivande efter förslag från trafikutskottet är delvis slutbehandlat. Jag vill här framhålla min uppfattning att jag inte delar regeringens bedömning om att tillkännagivandena som rör oberoende effektutvärderingar och handläggningstider för myndigheter är slutbehandlade. Jag får anledning att återkomma till dessa frågor i samband med att riksdagen våren 2020 behandlar

regeringens skrivelse om riksdagens skrivelser till regeringen och kommer då att utveckla de invändningar jag har om de kvarstår.

5. V.S. Visit Sweden AB, punkt 3 (M, SD, KD)

Lars Hjälmered (M), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Mattias Bäckström Johansson (SD), Lotta Olsson (M), Tobias Andersson (SD), Camilla Brodin (KD) och Eric Palmqvist (SD) anför:

Vi har i det föregående ställt oss bakom utskottets ställningstagande om att bemyndiga regeringen att dels förvärva Svensk Turism AB:s aktier i Visit Sweden och som likvid för förvärvet erlägga noll kronor, dels vidta de åtgärder som i övrigt krävs för att genomföra transaktionen. Vi har även förordat att riksdagen godkänner Visit Swedens uppdrag i enlighet med regeringens förslag.

Vi vill dock i detta särskilda yttrande förtydliga att vi finner det problematiskt att regeringen i budgetpropositionen gör en ensidig avsiktsförklaring om att överta Svensk Turism AB:s aktier i Visit Sweden utan att erlägga någon köpeskilling för överlåtelsen av aktierna. Med detta sagt har vi inget annat förslag i sak; däremot menar vi att det är angeläget att en eventuell överenskommelse mellan staten och Svensk Turism AB görs på ett för alla inblandade parter klokt sätt. Vi kan konstatera att regeringen i budgetpropositionen inte redogör för vilka konsekvenser förslaget om att staten utan ersättning övertar privata aktier kan få. Besöksnäringen är en bransch i tillväxt i hela landet och vi anser att regeringen noga bör ta detta i beaktande vid den aktuella hanteringen av Visit Sweden och dess övriga aktieägare.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2019/20:1 Budgetpropositionen för 2020 utgiftsområde 24:

1. Riksdagen bemyndigar regeringen att förvärva Svensk Turism Aktiebolags aktier i V.S. VisitSweden AB och som likvid för förvärvet erlägga noll kronor (avsnitt 3.6.1).
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att vidta de åtgärder som i övrigt krävs för att genomföra transaktionen enligt 1 (avsnitt 3.6.1).
3. Riksdagen godkänner att uppdraget för V.S. VisitSweden AB förtydligas i enlighet med regeringens förslag (avsnitt 3.6.1).
4. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2020 för anslaget 1:17 Kapitalinsatser i statligt ägda företag besluta om kapitaltillskott på högst 75 000 000 kronor till Apotek Produktion & Laboratorier AB (avsnitt 3.6.2 och 3.8.17).
5. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2020 ställa ut kreditgarantier för exportkrediter som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 450 000 000 000 kronor (avsnitt 4.6.8).
6. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2020 ställa ut kreditgarantier för investeringar som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 10 000 000 000 kronor (avsnitt 4.6.8).
7. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2020 besluta att Aktiebolaget Svensk Exportkredit får ta upp lån i Riksgäldskontoret för systemet med statsstödda exportkrediter som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 125 000 000 000 kronor (avsnitt 4.6.9).
8. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2020 förvärva aktier i Instrument in Support of Trade Exchanges (INSTEX) till ett belopp om högst 3 000 000 kronor (4.6.10).
9. Riksdagen anvisar ramanslagen för budgetåret 2020 under utgiftsområde 24 Näringsliv enligt tabell 1.1.
10. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2020 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Motion väckt med anledning av skrivelse 2018/19:135

2018/19:3115 av Lars Hjälmered m.fl. (M, KD, C, L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska utveckla en tydligare resultatredovisning när det gäller exportfrämjandet och tillkännager detta för regeringen.

Motioner från allmänna motionstiden 2019/20

2019/20:2637 av Tobias Andersson m.fl. (SD):

Riksdagen anvisar anslagen för 2020 inom utgiftsområde 24 Näringsliv enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2019/20:3020 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

Riksdagen anvisar anslagen för 2020 inom utgiftsområde 24 Näringsliv enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2019/20:3294 av Lars Hjälmered m.fl. (M):

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2020 inom utgiftsområde 24 Näringsliv enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stöd till elektrifiering av fordonssektorn och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3335 av Camilla Brodin m.fl. (KD):

22. Riksdagen anvisar anslagen för 2020 inom utgiftsområde 24 Näringsliv enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

BILAGA 2

Regeringens och motionärernas anslagsförslag

Anslag för 2020 inom utgiftsområde 24 Näringsliv

Tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen			KD
		M	SD	V	
1:1	Verket för innovationssystem	253 190	-7 000	-30 000	-10 000
1:2	Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	2 953 255		-350 000	
1:3	Institutens strategiska kompetensmedel	759 268	-6 000		-100 000
1:4	Tillväxtverket	284 375	-2 000	+50 000	+15 000
1:5	Näringslivsutveckling	793 022		+20 000	+47 000 -495 000
1:6	Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser	62 567		+10 000	
1:7	Turistfrämjande	104 613		+30 000	
1:8	Sveriges geologiska undersökning	239 665	-2 000	+65 000	-38 000
1:9	Geovetenskaplig forskning	5 923		+19 000	
1:10	Miljösäkring av oljelagringsanläggningar	14 000			
1:11	Bolagsverket	47 285		+8 000	+5 000
1:12	Bidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien	8 327		+1 000	
1:13	Konkurrensverket	155 431	-1 000	+15 000	
1:14	Konkurrensforskning	10 804		+2 000	
1:15	Upprustning och drift av Göta kanal	159 910			
1:16	Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag	24 850			
1:17	Kapitalinsatser i statliga ägda företag	76 000			
1:18	Avgifter till vissa internationella organisationer	17 780			
1:19	Finansiering av rättegångskostnader	18 000			
1:20	Bidrag till företagsutveckling och innovation	269 472			-110 000

Anslag		Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen			KD
			M	SD	V	
1:21	Patent- och registreringsverket	336 770	-9 000			
2:1	Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet	36 055				
2:2	Kommerskollegium	91 809	-1 000			
2:3	Exportfrämjande verksamhet	366 867				-160 000
2:4	Investeringsfrämjande	72 772				-15 000
2:5	Avgifter till internationella handelsorganisationer	20 517				
2:6	Bidrag till standardiseringen	31 336				
2:7	AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning	50 000				
	<i>Förslag till anslag utöver regeringens förslag</i>					
99:1	Forum för exponentiella teknologier			+10 000		
99:2	Starta-eget bidrag för yrkesverksamma			+250 000		
99:3	Företagsrådgivning					+10 000
Summa för utgiftsområdet		7 263 863	-28 000	+100 000	+52 000	-903 000

BILAGA 3

Regeringens förslag till beställningsbemyndiganden

Det har inte väckts några motioner med anledning av regeringens förslag till beställningsbemyndiganden.

Beställningsbemyndiganden för 2020 inom utgiftsområde 24 Näringsliv

Tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	Tidsperiod
1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	2 600 000	2021–2024
1:5 Näringslivsutveckling	936 000	2021–2023
1:9 Geovetenskaplig forskning	5 000	2021–2022
1:14 Konkurrensforskning	12 000	2021–2023